

Prevence kriminality ve městě Valašské Meziříčí

Kateřina Kahánková

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kateřina Kahánková**
Osobní číslo: **L21593**
Studijní program: **B1032A020002 Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Prevence kriminality ve městě Valašské Meziříčí**

Zásady pro vypracování

1. Popište problematiku kriminality, vymezte právní rámec a uveďte základní terminologii.
2. Provedte hodnocení současného stavu kriminality ve městě Valašské Meziříčí.
3. Analyzujte rizika a definujte opatření ke snížení kriminality ve městě Valašské Meziříčí.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. DIANIŠKA, Gustáv; STRÉMY, Tomáš a VRÁBLOVÁ, Miroslava. *Kriminológia*. 3. aktualizované a doplnené vydanie. Slovenské učebnice. Plzeň: Vydavateľství a nakladateľství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-620-0.
2. HADDOW, George D.; BULLOCK, Jane A. a COPPOLA, Damon P. *Introduction to emergency management*. 7. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2020. ISBN 978-0-12-817139-4.
3. PORADA, Viktor; KONRÁD, Zdeněk; JELÍNEK, Viktor; STRAUS, Jiří. *Kriminalistika: teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. 2. rozšířené vydání. Teoretik. Plzeň: Vydavateľství a nakladateľství Aleš Čeněk, 2021. ISBN 978-80-7380-869-3.

Další odborná literatura na základě doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martin Džermanský**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2023**

Termín odevzdání bakalářské práce: **3. května 2024**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 4. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 21. 4. 2024

Jméno a příjmení studenta:

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá kriminalitou a její prevencí ve městě Valašské Meziříčí. Cílem je přiblížit problematiku prevence kriminality, její funkce na státní úrovni a dále se zaměřit na určené město a místní prevenci, řešenou v rámci městské policie. Pomocí SWOT analýzy jsou vytyčeny jednotlivé kategorie a vypočítaná strategie, na jejímž základě je vytvořen akční plán pro městskou policii, která prevenci kriminality řeší. Akční plán slouží jako pomocný přehled činností vedoucí ke snížení kriminality a bude využit v následujícím roce.

Klíčová slova: kriminalita, městská policie, prevence, prevence kriminality,

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with crime and its prevention in the town of Valašské Meziříčí. The aim is to present the issue of crime prevention, its functions at the state level and further to focus on the designated city and local prevention, solved within the city police. With the help of SWOT analysis the different categories are outlined and the strategy is calculated, on the basis of which an action plan for the city police dealing with crime prevention is created. The action plan serves as a helpful overview of activities leading to crime reduction and will be used in the following year.

Keywords: Crime, Crime Prevention, Municipal Police, Prevention

Chtěla bych poděkovat panu Ing. Martinu Džermanskému za vedení mé práce a rady poskytované při konzultacích.

Velké poděkování patří Mgr. Monice Zajícové za její čas, trpělivost a cenné rady.

Dále děkuji také mé rodině a přátelům za podporu nejen při tvorbě bakalářské práce, ale po celou dobu studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 PRÁVNÍ RÁMEC	10
2 VYBRANÉ POJMY Z OBLASTI PREVENCE KRIMINALITY	12
3 KRIMINALITA A SPOJENÉ VĚDNÍ DISCIPLÍNY	15
4 TYPOLOGIE KRIMINALITY	18
5 PREVENCE KRIMINALITY.....	25
5.1 PREVENCE KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE	26
5.2 STRUKTURA PREVENCE KRIMINALITY	27
5.3 PREVENCE ZÁVAŽNÝCH FOREM KRIMINALITY	29
6 DÍLČÍ ZÁVĚR	36
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	37
7 MĚSTO VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ	38
7.1 MĚSTSKÁ POLICIE VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ.....	38
7.2 ČINNOST MĚSTSKÉ POLICIE VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ.....	41
7.3 KRIMINALITA VE MĚSTĚ VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ.....	47
8 SWOT ANALÝZA	51
9 NAVRŽENÉ OPATŘENÍ PREVENCE KRIMINALITY – AKČNÍ PLÁN MĚSTSKÉ POLICIE VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ NA ROK 2025.....	56
9.1 AKTÉŘI, KTEŘÍ BUDOU SPOLUPRACOVAT NA REALIZACI AKČNÍHO PLÁNU	58
9.2 NÁVRH KONKRÉTNÍCH AKTIVIT, KTERÉ BUDOU REALIZOVÁNY V ROCE 2025	59
ZÁVĚR	71
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	72
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	77
SEZNAM OBRÁZKŮ	78
SEZNAM TABULEK.....	79
SEZNAM GRAFŮ	80
SEZNAM PŘÍLOH.....	81

ÚVOD

Kriminalita je jevem provázejícím lidstvo nepřetržitě již od nepaměti. Její projevy zpočátku znamenaly především nežádoucí jednání a porušování pravidel. Od drobných krádeží a výstředního chování se postupně kriminalita rozvíjela a rostla spolu s přibývajícím počtem obyvatel na Zemi, kulturami, náboženstvími a rozdílným bohatstvím států i lidí jako jednotlivců. V posledních letech se na kriminalitě a jejích číslech významně podílí kybernetická kriminalita, která se rozmohla s vývojem moderní počítačové techniky. Nejrozšířenější kriminalitou je však stále majetková kriminalita pohybující se ročně okolo sta tisíc skutků.

Prevence kriminality je součástí systému vnitřní bezpečnosti státu. V současné době je řešena především preventivně, což znamená včasné řešení sociálních problémů a snahu předejít trestné činnosti. V České republice zatím neexistuje žádný zákon, jenž by se věnoval pouze prevenci kriminality. Ta je však řešena v jiných právních předpisech, jako je například strategie prevence kriminality nebo také koncepce prevence kriminality na určité časové období, vydávané jak v národním měřítku, tak i v různých menších oblastech – kraje, obce. V rámci prevence kriminality vznikají v krajích a obcích také projekty na podporu programů pro prevenci kriminality.

Česká republika ve světovém měřítku patří k nejbezpečnějším státům a vývoj kriminality lze označit za pozitivní. Zatímco počty trestné činnosti klesají, objasněnost kriminality stoupá. Na vývoj kriminality v České republice má zásadní vliv bezpečnostní politika, představující legislativní dokumenty, koncepce a soubory, upravující bezpečnost státu. Je ukotvena v ústavním zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava ČR a v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR a tvoří ji zahraniční politika, obranná politika, politika v oblasti vnitřní bezpečnosti státu, hospodářská politika a politika veřejné informovanosti. Aktuálně novými vydanými dokumenty zásadními pro bezpečnost státu jsou Bezpečnostní strategie a Obranná strategie, vydané v roce 2023. Pro Českou republiku a její bezpečnost je také významné členství v mezinárodních organizacích, jako je Evropská unie, Severoatlantická aliance, Organizace spojených národů a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.

Cílem práce je za prostřednictvím SWOT analýzy zmapovat situace ve Valašském Meziříčí. Na základě vyhodnocení výsledků této metody a znalostí problematiky v dané oblasti budou určena opatření a cíle akčního plánu, jehož navržené činnosti budou sloužit jako předloha pro místní městskou policii na následující rok.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVNÍ RÁMEC

Kapitola vymezuje právní rámec předmětné oblasti a jejich účel v oblasti prevence kriminality.

Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky – je stěžejním výchozím zákonem státu ze dne 16. prosince 1992. Součástí ústavy je preambule a osm hlav, udávajících chod státu. Společně s Listinou základních práv a svobod (zákon č. 2/1993 Sb.) je ústava součástí ústavního pořádku neboli ústavního řádu. (Česko, 1993)

Zákon České národní rady č. 553/1991 Sb., o obecní policii – v úvodním ustanovení § 2 je psáno, že obecní policie zabezpečuje veřejný pořádek a podílí se na prevenci kriminality v obci působnosti. Další části zákona tvoří Strážníci, Povinnosti strážníků, Oprávnění strážníků, Společná a závěrečná část a Přestupky. (Česko, 1991)

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích – podle § 133 v hlavě VIII může statutární město poskytnout dotace či návratnou finanční výpomoc na prevenci kriminality. (Česko, 2000a)

Zákon 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů – v souvislosti s prevencí kriminality je v zákoně vymezen integrovaný záchranný systém, jeho použití, složky, cvičení a komunikace složek integrovaného záchranného systému. Mimo to zákon pojednává především o mimořádných událostech a o provádění záchranných a likvidačních prací. (Česko, 2000b)

Zákon 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů – vymezuje pojmy související s krizovým řízením, jako je krizová situace, krizové opatření apod. a dále se zabývá orgány krizového řízení a stanovuje pravomoci a působnost státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace. (Česko, 2000c)

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů – řeší odpovědnost mládeže za protiprávní činy jmenované v trestním zákoníku, zánik trestnosti, opatření ukládána mladistvým za protiprávní činy, výchovná, ochranná a trestní opatření, postup, rozhodování a výkon soudnictví ve věcech mládeže. (Česko, 2003)

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky – úkolem Policie České republiky je předcházet trestné činnosti, chránit osoby a majetky a udržovat veřejný pořádek.

Policie ČR také vykonává činnost v oblasti prevence kriminality a usiluje o snížení počtu trestné činnosti. (Česko, 2008)

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník – obsahuje působnost trestních zákonů, trestní odpovědnost, okolnosti vylučující protiprávnost činu, zánik trestní odpovědnosti, trestní sankce apod. a dále výčet typů trestných činů. (Česko, 2009)

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim – upravuje podmínky trestní odpovědnosti právnických osob, tresty a ukládání jednotlivých druhů trestů, zánik výkonu trestu, ochranná opatření, které lze za spáchání stanovených trestných činů právnickým osobám uložit, a postup v řízení proti právnickým osobám. (Česko, 2011)

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů – obsahuje výčet práv obětí trestných činů v souvislosti se spáchaným trestným činem. (Česko, 2013)

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich – v zákoně jsou upraveny podmínky odpovědnosti fyzických, právnických a podnikajících fyzických osob za přestupky, druhy správních trestů a ochranných opatření a zásady pro jejich ukládání a postupy před zahájením řízení a v řízení o přestupku. (Česko, 2016)

2 VYBRANÉ POJMY Z OBLASTI PREVENCE KRIMINALITY

Bezpečnostní politika – soubor základních směrnic a zásad, z nichž vychází praktická činnost státních orgánů, jednotlivých občanů a institucí při zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku v rámci určitého ústavního systému. (Řehoř, 2007)

Černá čísla – spáchané trestné činy, o kterých se orgány činné v trestním řízení nedozvěděly. (Dianiška et al., 2016)

Delikvence – nebo také prekriminalita a dětská kriminalita jsou přestupky a trestné činy spáchané nezletilými osobami mladšími 15 let a osobami trestně neodpovědnými. (Řehoř, 2007)

Dynamika kriminality – znázorňuje změny a pohyby trestné činnosti na určitém území v konkrétním časovém období. (Dianiška et al., 2016)

Index kriminality – ukazatel používaný při komparaci mezi regiony či státy, poskytující objektivní posouzení kriminality vzhledem k demografickému vývoji obyvatelstva. (Dianiška et al., 2016)

Klinická kriminologie – zkoumá osobnost pachatele. (Vichlenda a Krček, 2011)

Kontrola kriminality – snaha státu a společnosti o dosažení konformity chování občanů v oblasti regulované normami trestního práva. (Řehoř, 2007).

Kriminální etiologie – zabývá se příčinami a podmínkami kriminality. (Vichlenda a Krček, 2011)

Kriminální fenomenologie – zabývá se popisem kriminality, jejím stavem, strukturou, kvantitou, statistikou a dynamikou. (Vichlenda a Krček, 2011)

Kriminální politika – nástroj kontroly kriminality, cílem je redukovat počet trestných činů za pomoci úvah a opatření státu a společnosti. (Řehoř, 2007)

Kriminogenní faktory – rizikové činitele, podmínky a příčiny, vyvolávající, usnadňující nebo podporující páchaní trestných činů. (Řehoř, 2007)

Kriminologická prognostika – aplikovaná vědní disciplína zkoumající budoucí vývoj kriminality, její metody, principy a formy. (Vichlenda a Krček, 2011)

Kriminologický výzkum – systematický, záměrný, poznávací proces vycházející ze souhrnu kriminologických poznatků, který je doplňován a upřesňován novými poznatky. (Dianiška et al., 2016)

Latentní kriminalita – kriminalita, která orgány činnými v trestním řízení nebyla zjištěna, tudíž není statisticky podložená. (Dianiška et al., 2016)

Metodologie kriminologie – soubor metod prostřednictvím nichž bývají v rámci kriminologie odhalovány zákonitosti zkoumaných jevů a vztahů mezi nimi. (Vichlenda a Krček, 2011)

Objekty prevence kriminality – k objektům prevence kriminality se řadí kriminogenní faktory (podmínky a příčiny kriminality, sociální prostředí), pachatelé trestných činů a oběti trestné činnosti. (MVČR, © 2024d)

Penologie – teorie o ukládání, účinnosti a výkonech trestů, přičemž trestem není myšleno pouze odnětí svobody, ale i další soudem ukládané trestněprávní sankce. (Jelínek, 2021)

Postpenitenciariстика – nauka orientovaná na péči o propuštěné osoby z trestu odnětí svobody. (Vichlenda a Krček, 2011)

Prevence kriminality – soubor nerepresivních opatření, vedoucích k předcházení páchání kriminality a zmírnění obav z ní. Cílem je snižování rozsahu, míry závažnosti a následků kriminality. Tato opatření sociální prevence, situační prevence, informování obyvatelstva o alternativách ochrany před trestnou činností a další vyvíjí státní, veřejnoprávní a soukromoprávní subjekty. (MVČR, © 2024d)

Preventivní politika – kontroluje kriminalitu skrze ofenzivní strategii spoléhající na nerepresivní prostředky. Snahou preventivní politiky je eliminace sociálně patologických jevů a snížení množství příležitostí a motivů k páchání trestných činů. Subjekty, zabývající se preventivní politikou, mimo orgány trestního řízení, jsou: systém justice, policie, státní zastupitelství a soudy a dále také nerepresivní orgány veřejné správy, církve, zájmová sdružení občanů, podnikatelské subjekty a jednotliví občané. (MVČR, © 2024d)

Registrovaná kriminalita – kriminalita evidována v oficiálních statistikách. (Řehoř, 2007)

Rozsah kriminality – výskyt trestné činnosti vyobrazen počtem jednotek daného souboru. (Vichlenda a Krček, 2011)

Skutečná kriminalita – součet registrované a latentní kriminality. (Řehoř, 2007)

Sociální patologie – zkoumá nebezpečné a nežádoucí formy deviantního chování a jeho příčiny vzniku a existence. (Freiová, 2018)

Sociální reintegrace – neboli resocializace, znamená začlenění odsouzené osoby do společnosti, zahrnující obnovení sociálních vztahů a aktivit s příznivým vlivem na jeho sociální vývoj. (Vichlenda a Krček, 2011)

Stav kriminality – základní kvantitativní ukazatel vyjádřený v absolutních číslech. Zobrazuje počet trestných činů. (Dianiška et al., 2016)

Struktura kriminality – kvalitativní indikátor ukazující kvalitu kriminality na konkrétním území, druhy a formy trestných činů, věkovou strukturu, pohlaví, vzdělání a další charakteristiky jejich pachatelů. (Řehoř, 2007)

Šedé číslo – trestná činnost, o které se orgány činné v trestním řízení dozvěděly, ale nedokázaly vypátrat pachatele. (Dianiška et al., 2016)

Trend kriminality – uvádí vzestupnou či sestupnou tendenci kriminality v daném období, je výsledkem analýzy dynamiky kriminality. (Dianiška et al., 2016)

Trestní represe – spočívá v donucovací potlačovatelské činnosti státu týkající se ukládání trestněprávních sankcí. Vzhledem k vážnému zásahu do života občana je trestní represe ve všech právních státech důkladně upravena zákony. (Vichlenda a Krček, 2011)

Umělá latence – orgány činnými v trestním řízení neregistrované zatajené trestné činy. (Vichlenda a Krček, 2011)

Úroveň kriminality – relativní velikost výskytu kriminality zohledňující počet obyvatel na daném území, vyjadřována v indexech. (Vichlenda a Krček, 2011)

Viktimizace – situace, kdy se potencionální oběť stává skutečnou obětí. (Řehoř, 2007)

Viktímnost – soubor předpokladů k tomu, aby se osoba stala obětí trestné činnosti. (Řehoř, 2007)

Viktimologie – teorie o obětech kriminality zabývající se způsoby předcházení trestné činnosti a pomocí obětem těchto činností. Viktimologie je teorií také o obětech leteckých neštěstí, přírodních katastrof, průmyslových havárií apod. (Jelínek, 2021)

3 KRIMINALITA A SPOJENÉ VĚDNÍ DISCIPLÍNY

Již od vzniku lidské společnosti se jedinci dopouštěli škodlivých nežádoucích jednání a tím ohrožovali vztahy ve společnosti a porušovali tehdy ještě nepsaná pravidla. Do 19. století bylo odhalování a dokazování trestných činů závislé především na výpovědi obviněného a svědků a také na úrovni rozvoje společnosti a znalostí přírodních zákonů. Často však při procesu odhalování a dokazování bylo k doznání obviněného užito mučení a podobné praktiky. (Porada et al., 2021)

Po průmyslové revoluci, která položila základ moderní demokracie ve společnosti, se začaly rozvíjet přírodní a technické vědy a došlo k humanizaci trestního řízení. Díky vědomostem v oblasti potírání trestné činnosti se reorganizovaly tehdejší bezpečnostní orgány a získávaly se kriminalisticky významné informace pro efektivnější potírání trestné činnosti. K analýze způsobu páchání trestné činnosti byla využita místní a osobní znalost. Nejnovější poznatky v oblasti techniky a vědy umožnily rozdělování kriminalisticky i právně relevantních informací z materiálních stop trestné činnosti pro potřeby poznání trestných činů a usvědčení jejich pachatelů. Tímto byl položen základ pro vznik kriminalistiky, jakožto vědě o zločinu. (Porada et al., 2021)

Kriminalita provází lidstvo od nepaměti. Její druhy a řešení odpovídaly době a úrovni společnosti. Za zakladatele kriminalistiky v Evropě je považován rakouský právník a kriminolog Hans Gross. Právě z jeho publikací vycházeli českoslovenští kriminalisté na počátku 20. století. Na československou kriminalistiku měl vliv vývoj právě světové kriminalistiky. (Porada et al., 2021)

Stručná historie světové a československé kriminality je doplněna v příloze P I.

Podstatnou součástí řešeného tématu je vymezení spolu souvisejících termínů, které mohou být společností zaměňovány. Jedná se o pojem kriminologie, kriminalistika a kriminalita.

Kriminologie

Základním pojmem celé problematiky je kriminologie. Má latinsko-řecký původ a skládá se z latinského slova *crimen* a řeckého slova *logos*, což v překladu znamená zločin a věda. Obecně se společnost shoduje na tom, že kriminologie je vědou o kriminalitě, která dále zkoumá zločinnost a bezpečnost společnosti, ohrožení různých institucí apod. (Jelínek, 2021)

Jiří Jelínek a kolektiv ve své knize Kriminologie definuje kriminologii jako samostatnou společenskou empirickou vědu o zločinu (kriminalitě), o příčinách a podmínkách kriminality, o jejích pachatelích i jejích obětech; zabývá se také kontrolou kriminality (zahrnující v sobě prevenci i represí) a prognózováním kriminality. (Jelínek, 2021)

Kriminologie se systematicky dělí na:

- obecnou část – zabývá se kriminologickými teoriemi, prognózami, pachateli a oběťmi trestných činů, prevencí kriminality a dále obecnými teoretickými otázkami, např. co je kriminologie, jak se mění kriminalita a jaké vlivy na ni působí,
- zvláštní část – řeší již konkrétní trestné činy a jejich strukturu, stav, dynamiku, účinnost preventivních opatření a význam trestů. (Vichlenda a Krček, 2011)

Kriminologie zkoumá jevové podoby kriminality neboli jak se kriminalita projevuje. Její strukturu, kvantitu, dynamiku a statiku. Hovoříme zde o kriminální fenomenologii (Jelínek, 2021). Na tu dále navazuje kriminální etiologie, zaměřena na příčiny a podmínky kriminality, klinická kriminologie, zabývající se osobností pachatele, viktimologie, zkoumající oběti trestné činnosti a penologie, teorie o ukládání a účinnosti trestů. (Jelínek, 2021 a Vichlenda a Krček, 2011)

Kriminalistika

Kriminalistika je již od svého počátku řazena ke skupině vědních oborů, zabývajících se zločinností, tedy negativními společenskými jevy. Zkoumá způsoby a prostředky, pomocí nichž se objevují, zajišťují, trvale uchovávají a zkoumají soudní důkazy, využívané k objasnění trestných činů a usvědčení pachatelů této činnosti. Spolu s kriminologií, penologií a dalšími forenzními vědami zkoumá:

- trestné činy a ostatní společensky škodlivé události a jejich následky (nehody, havárie, sebevraždy, ...),
- příčiny, podmínky a okolnosti umožňující páchaní trestných činů a vznik společensky škodlivých událostí,
- vlastnosti pachatelů trestné činnosti a jejich oběti,
- způsoby utajování a páchaní trestné činnosti,
- činnost zaměstnanců policie, soudů a státních zastupitelství,
- činnost znalců a znaleckých institucí. (Porada et al., 2021)

Objekty kriminalistického zkoumání jsou:

- odraz objektivní reality – události trestného činu v materiálním prostředí a vědomí lidí (obětí, pachatelů a svědků),
- lidská činnost – chování pachatele (objekt poznání) a činnost kriminalisty (objekt řízení a optimalizace),
- informačně poznávací struktura činnosti prováděné při vyšetřování, odhalování a prevenci trestných činů. (Porada et al., 2021)

„Kriminalistika je samostatný vědní obor, který zkoumá a objasňuje zákonitosti vzniku, zániku, vyhledávání, zajišťování, zkoumání, a využívání kriminalistických stop, jiných soudních důkazů a kriminalisticky významných informací. Na tomto základě vypracovává metody, postupy, prostředky, operace a doporučení pro kriminalistickou praktickou činnost, bez ohledu na formální podmínky jejich využití v praxi různých policejních sborech.“ (Porada et al., 2021, s. 10).

Kriminalita

Definice kriminality má dvojí pojetí, lišící se předmětem zkoumání. Hovoří se o pojetí legálním neboli juristickém a sociologickém. Rozdíl mezi těmito druhy chápání je ten, že legální pojetí kriminality zkoumá kriminalitu jako trestnou činnost, která se odehrála na určitém území za určitý čas, zatímco sociologické pojetí řadí ke kriminalitě i společensky nežádoucí jednání a chování, které se k trestněprávním sankciovaným činům neřadí. Kriminalitu nelze zcela vymýtit. Jedná se o negativní sociální jev, který je nutné kontrolovat, eliminovat nebo co nejvíce omezovat. Boj proti kriminalitě, respektive kontrola nad ní, probíhá formou prevence a represe. (Jelínek, 2021)

Mezi obecné kriminality se systematicky řadí násilná, mravnostní, majetková a hospodářská, nazývána též jako ekonomická, kriminalita. (Jelínek, 2021)

4 TYPOLOGIE KRIMINALITY

Druhy kriminality jsou systematicky rozděleny do dvou skupin:

- obecná kriminalita – násilná kriminalita, mravnostní kriminalita, majetková kriminalita, hospodářská kriminalita,
- zbývající kriminalita – drogová kriminalita, kriminalita mládeže, domácí násilí, kyberkriminalita, kriminalita etnických menšin a další. (Jelínek, 2021)

Násilná kriminalita

K násilné kriminalitě se řadí nejzávažnější trestné činy, které nejvíce zasahují do práv a svobody osob. Jedná se o násilné protiprávní jednání. Vymezení samotné násilné kriminality a jejích trestných činů je nejednoznačné, protože mohou být její součástí i jiné druhy kriminality. Například organizovaný zločin je považován za samostatný druh kriminality, avšak může být zahrnut do struktury násilné kriminality. (Jelínek, 2021)

Ostatní druhy kriminality se od násilné rozlišují pomocí skutkové podstaty a míry významu jiných kriminalit. Vysvětlit tuto problematiku lze na příkladu loupeže, která spadá pod násilnou kriminalitu, avšak pokud je motivem loupeže zisk nelegálních návykových látek, půjde zároveň o kriminalitu drogovou. Jednoduše řečeno za násilnou kriminalitu považujeme trestné činy, při jejichž provedení je přítomno násilí vyhrožování či nátlak. (Jelínek, 2021)

K násilné kriminalitě se řadí zejména:

- vraždy, zabití, rvačka, úmyslné ublížení na zdraví,
- vydírání, nebezpečné vyhrožování,
- nedovolené přerušování těhotenství, únos dítěte, loupež,
- násilí proti úřednické osobě. (Vichlenda a Krček, 2011)

Příčin násilí ve společnosti je mnoho. Je podmíněno politicky, sociálně, ekonomicky, kulturně, psychologicky i fyziologicky. Kriminogenní faktory jsou:

- rasová či ekonomická nerovnost, vliv masmédií,
- určité osobnostní a biologické faktory, duševní choroby,
- užívání návykových látek. (Vichlenda a Krček, 2011)

Mravnostní kriminalita

Trestné činy v sexuální oblasti a činy páchané proti lidské důstojnosti se řadí ke kriminalitě mravnostní. Jedná se o protiprávní jednání společností považováno za nemravné a nemorální. Morálku tvoří historicky a kulturně podmíněný soubor zvyků, pravidel, názorů a ideálů. Sama veřejnost hodnotí a kontroluje dodržování morálky jak u ostatních osob, tak u sebe. K nejčastější mravnostní kriminalitě patří omezování druhé osoby v sexuálním životě nebo při svobodném rozhodování o něm. (Jelínek, 2021)

Další trestné činy spadající do mravnostní kriminality jsou například zbavení svobody či omezování svobody, pohlavní zneužití, obchodování s lidmi, sexuální nátlak, znásilnění, kuplířství, šíření nedovolené pornografie či nebezpečné pronásledování neboli stalking. Mravnostní kriminalitu lze definovat jako trestněprávní jednání motivována nejčastěji pohlavním pudem. Pachatel útočí na sexuální integritu oběti. (Jelínek, 2021)

Pachatelé této trestné činnosti se vyznačují odlišnostmi z hlediska sociálního původu, věku, kulturnosti, úrovně vzdělání, společenského postavení, mravních kvalit, rysů osobnosti, závislosti na alkoholu apod. (Vichlenda a Krček, 2011)

Mravnostní trestná činnost patří k vysoce latentním z důvodu:

- obav ze msty pachatele,
- studu před rodinou, přáteli a známými,
- nechuti k podrobení se vyšetření a výslechu. (Vichlenda a Krček, 2011)

Trestného činu pohlavního zneužívání se nejčastěji dopouštějí mladiství a osoby starší, tedy skupiny, kdy jedna spadá do období adolescence a druhá do období senia. Cílem mladých lidí je kontakt s fyzicky vyspělejšími partnery, starší věkové skupiny se tímto způsobem sexuálně ukájí. U znásilnění je latence až několikanásobná. (Vichlenda a Krček, 2011)

Majetková kriminalita

Tato kriminalita je nejčastěji vyskytujícím se typem kriminality v České republice. Výjimku netvoří ani ostatní vyspělé evropské státy, kde tuto kriminalitu nelze odůvodnit rizikovými faktory nebo nepříznivou ekonomickou situací obyvatel. Do této oblasti kriminality spadají trestné činy proti majetku, loupež či vydírání. (Jelínek, 2021)

Majetková kriminalita v širším slova smyslu je chápána jako trestná činnost namířena proti cizímu majetku, přičemž nezáleží, kdo je majitelem. V užším slova smyslu jde o trestnou

činnost, při které pachatel majetek ohrožuje nebo se ho zmocní bez ohledu na formu vlastnictví či formu páchaní této kriminality. (Jelínek, 2021)

Trestné činy majetkové kriminality lze rozdělit do tří skupin:

- 1. skupina – důvodem je obohacení pachatele formou podvodu, krádeže, lichvy, zatajení věci a zpronevěry,
- 2. skupina – úmyslem je poškodit cizí majetek. Příkladem je poškozování cizího majetku, poškozování cizí věci, poškozování věřitele, zvýhodňování věřitele či porušování povinnosti při správě cizího majetku,
- 3. skupina – představuje praní špinavých peněz a podílnictví. (Vichlenda a Krček, 2011)

Typickým a velmi častým trestným činem je krádež. V České republice dochází nejčastěji ke krádežím vloupáním do domů, bytů, chat, výkladních skříní, kiosků, obchodů a dále také dochází ke krádežím motorových vozidel, jízdních kol a věcí z aut. Časté jsou i kapesní krádeže. (Vichlenda a Krček, 2011)

Hospodářská kriminalita

Trestná činnost narušující hospodářský systém se nazývá hospodářská kriminalita. Vzhledem k tomu, že nejvíce narušuje ekonomiku, mluví se o ní taktéž jako o ekonomické kriminalitě. Vznikají škody na veřejných rozpočtech a v oblasti morálky a právního vědomí obyvatelstva. Trestná činnost v oblasti hospodářství je také propojená s mezinárodním terorismem a s nejzávažnějšími formami organizovaného zločinu. Teroristické skupiny a pachatelé prostřednictvím ekonomické kriminality získávají kapitál potřebný pro své fungování, především však potřebují své výnosy legalizovat a tím zamést stopy, aby mohli dále využívat zdroje získané nelegální cestou. (Jelínek, 2021)

K hospodářské kriminalitě se řadí trestné činy obecně nebezpečné. Lze zde zařadit trestné činy proti mezinárodní organizaci, České republice či jinému státu, nebo proti životnímu prostředí. V případě širšího rozsahu zde mohou patřit také trestné činy proti majetku. Z uvedených informací vyplývá, že se jedná o úmyslnou trestnou činnost. (Jelínek, 2021)

Skutkové podstaty hospodářských trestných činů jsou rozděleny do čtyř oddílů:

- trestné činy proti hospodářské soustavě,
- trestné činy daňové a proti měně,

- trestné činy proti předpisům o nekalé soutěži, vynálezech, vzorech, ochranných známkách a autorském právu,
- trestné činy proti hospodářské kázni. (Vichlenda a Krček, 2011)

Drogová kriminalita

Nejdiskutovanějším tématem veřejnosti odborné i laické je problém drog, který spadá pod drogovou kriminalitu. Drogy jsou aktuálním globálním problémem, se kterým se ročně setkají stovky miliónů lidí. Boj proti návykovým látkám je nadnárodní, funguje mezinárodní policejní a justiční spolupráce, a právě mezinárodní organizace vydávají strategie, které mají potlačovat negativní dopady užívání nelegálních drog. (Jelínek, 2021)

Problém užívání drog představuje negativní dopad na zdraví uživatelů, kde mohou látky spustit různé osobnostní poruchy. Často se uživatelé uchylují k vlastní výrobě a distribuci. Závislost na drogách vede i k dalším nežádoucím dopadům ať už sociálním, zdravotním či trestněprávním. Konkrétně k páchání trestných činů, prostituci, záškoláctví, bezdomovectví a šíření nemocí – hepatitida, virus HIV. (Jelínek, 2021)

Drogy se do organismu dostávají nejčastěji požitím, inhalací nebo nitrožilní aplikací.

Nejčastěji zneužívané drogy jsou:

- opiáty – hrozí smrtelná otrava, změny povahy a duševní chátrání. Spadá zde opium, morfin, dolsin, kodein a heroin,
- cannabis – zdrojem je rostlina konopí seté, využívají se listy z horní části rostlin, konzumace probíhá ve formě cigaret. Vyrábí se z nich také hašišový olej. Užívání vede ke zhoršení paměti, citové otupělosti, ztrátě zájmů a sterilitě mužů,
- kokain – jedna z nejnebezpečnějších drog, zneužívá se kouřením, vyvolává rychlou závislost. Způsobuje záchvaty, křeče, vyvolává agresi,
- anabolika – jedná se o anabolické steroidy zneužívané především sportovci, aplikují se injekčně a nesou riziko přenosu žloutenky a AIDS. Mohou poškodit srdce, mozkové cévy a játra. (Vichlenda a Krček, 2011)

Podnětem pro užívání drog je:

- touha po euforických pocitech, zlepšení nálady,
- snaha uniknout složitým životním situacím, bolesti, nepříjemným pocitům apod. (Vichlenda a Krček, 2011)

Kriminalita mládeže

U mladistvých se během dospívání mohou objevit problémy spojené s psychosociálním a emocionálním vývojem, jež může mít významný vliv na jejich jednání. Dospívání, tedy osamostatňování se, vytváření vlastních hodnot a postojů a role ve společnosti, probíhá u mnoha adolescentů klidně a bezproblémově, avšak pro některé může tento proces představovat zátěžové období, projevující se dále specifiky v jejich chování. Stát na tuto možnost odchýlení se od chování akceptovatelného společností reaguje zvláštní úpravou trestné činnosti mladistvých. (Jelínek, 2021)

Kategorie mladistvých pachatelů je vymezená věkem od 15 let do dosažení věku 18 let. Trestné činy spáchané mladistvými se označují jako provinění. Tohoto provinění se však mladistvý dopustí pouze za předpokladu, že mimo obecné podmínky trestné odpovědnosti upravené v trestním zákoníku bude naplněna i další specifická podmínka, a to existence rozumové a mravní vyspělosti mladistvého. Toto specifikum má reflektovat odlišnosti ve vývoji adolescentů. Pokud má být mladistvý pachatelem trestného činu, musí být schopen mentálně a psychicky chápat smysl a význam svého jednání. (Jelínek, 2021)

Kriminalita mládeže výrazně ovlivňuje stav a dynamiku kriminality. Mladiství se dopouštějí pouze omezeného okruhu trestných činů, avšak tam představují podstatnou část pachatelů. Největší nárůst v porovnání s dospělými je v majetkové kriminalitě. U mladších pachatelů je také větší pravděpodobnost recidivy. (Vichlenda a Krček, 2011)

Faktory působící na mládež:

- rodina – neúplnost rodiny, nezájem rodiny, psychické či fyzické týrání, omezování,
 - mládež podílející se na kriminalitě pochází většinou z neúplných nebo špatně fungujících rodin,
 - faktor rodiny stojí za kriminalitou mládeže až v 70 % případů,
- škola a mimoškolní aktivity – nežádoucí (pasivní konzumní) způsob trávení volného času, nedostatek iniciativy, vzdělání, aktivního poznávání a dohledu nad delikventními dětmi,
 - delikventní děti mají obvykle více volného času než jejich vrstevníci,
- skupiny vrstevníků – vliv skupiny,

- socializace dětí a mládeže je významným a nezbytným procesem dospívání, avšak najdou se takoví, kteří nejsou dostatečně ztotožnění s normami společnosti,
- vězeňské zařízení – deformace psychiky, získávání negativních návyků a zkušeností,
 - mladistvý se musí přizpůsobit abnormálnímu prostředí a vztahům, které zde vládnou, což má za důsledek deformaci psychiky a napodobování a hrozbu přijetí subkultury jedinců již vícekrát trestaných,
- osobnost – vrozené poruchy, mozková dysfunkce, poškození nervové soustavy,
 - projevuje se psychickou labilitou, psychomotorickým neklidem, poruchou koncentrace a pozornosti, impulzivním jednáním a změnou nálad. (Vichlenda a Krček, 2011)

Domácí násilí

Jedná se o nejrozšířenější formu násilí. Domácí násilí je celospolečenským problémem, dopadajícím na jednotlivé členy rodiny. Má negativní vliv na všechny postižené, zejména na děti, u kterých se vnitřní narušení psychické rovnováhy může projevit až v dospělosti. Ke klasickému pojetí domácího násilí řadíme fyzický, psychický a sexuální nátlak, na které navazuje následné pronásledování, jak osobní, tak virtuální, izolace a kontroly sociální i ekonomické. Tyto formy se řadí mezi novodobé. (Jelínek, 2021)

Pachatelé domácího násilí porušují ve vztahu k obětem jejich základní lidská práva a svobodu. Pokud jsou činy páčány přímo na oběti, jedná se o aktivní formu domácího násilí. Oběťmi pasivní formy domácího násilí se rozumí osoby sledující aktivní domácí násilí, nejčastěji těmito oběťmi jsou děti, sledující násilí na členech rodiny. Domácí násilí se dlouhodobě odehrává ve společné domácnosti mezi rodinnými příslušníky nebo blízkými osobami, nelze hovořit o sobě cizích osobách. Agresivita útočníka se opakuje a postupně stoupá a na veřejnosti obvykle nejde rozeznat. (Jelínek, 2021)

Domácí násilí lze ve zkratce charakterizovat jako chování jednoho z partnerů vedoucí k odůvodněnému strachu druhé osoby a zároveň využití strachu partnera k manipulaci jeho chování. (Jelínek, 2021)

Kyberkriminalita

Počítačová kriminalita, dnes nazývána jako kyberkriminalita, je relativně novým fenoménem. Kyberkriminalita je navázána na informační technologie, zaznamenávající velice rychlý vývoj, čehož uživatelé využívají a pachatelé zneužívají. Jde o kriminalitu páchanou ve virtuálním světě. Většinou však má dopad i na reálný svět a život oběti. (Jelínek, 2021)

Za kyberkriminalitu lze považovat zneužívání zařízení, hesel a dat, neoprávněný přístup do systému počítače, odposlech či počítačové pirátství, podvody, falšování dat, distribuce dětské pornografie a podobně. K tomuto typu kriminality řadíme i trestné činy spojené s rasismem, rasistické či xenofobní urážky a šíření materiálů s nimi spojených. (Jelínek, 2021)

Kriminalita etnických menšin

Etnické, rasové, politické a jiné menšiny se ve společnosti stávají terčem předsudků. Jejich vzdělání, sociální status a míra zaměstnanosti bývá na nižší úrovni, než je ve společnosti běžné, což vede k předsudkům společnosti. Negativní postoj některým minoritním skupinám často násilně vyjadřují organizované skupiny osob majoritní populace, které se v téhle situaci samy stávají menšinami. Na kriminalitu minorit má tedy mimo nepříznivé postavení menšin ve společnosti také záporný vztah společnosti k nim, který sekundárně působí deformaci osobnosti a ta může vést ke kriminalitě. (Vichlenda a Krček, 2011)

Centrem pozornosti v našem státu je menšina Romů. V České republice žijí slovenští Romové, maďarští Romové, olašští Romové a čeští Romové. Mají nízký sociální status obvykle spojen s nízkým standardem bydlení a hygieny, nízkou životní úroveň, odmítají majoritní společnost a velká část z nich je nezaměstnaná. Tyto okolnosti lze nazvat jako kriminogenní faktory, vedoucí zpravidla k majetkové kriminalitě. (Vichlenda a Krček, 2011)

Neopomenutelným rizikem je skutečnost, že kriminalita spojená s etnickými menšinami může přerůst v terorismus, definován jako použití síly nebo násilí proti společnosti, jednotlivcům či majetku za účelem nátlaku, zastrašování či šíření strachu. Svým jednáním skupiny sledují zvýšené povědomí o jejich náboženství, poselství a kultuře a vliv na jednání ohroženého obyvatelstva. Terorismus je již dlouhotrvající hrozbou, kterou nelze vymýtit. (Haddow, Bullock, Coppola, 2020)

5 PREVENCE KRIMINALITY

Klasickým předmětem zájmu kriminologie je hledání možností, jak kriminalitě zabránit, to znamená, jak ji eliminovat a kontrolovat nebo ovlivňovat. S procesy snižování, eliminování, zastavení a kontrolování kriminality se vážou pojmy prevence kriminality a kontrola kriminality. (Jelínek, 2021)

Prevence kriminality – obsahuje veškerá opatření směřující k odstranění trestné činnosti již před jejím začátkem, popřípadě před jejím pokračováním. Předmětem prevence kriminality je ochrana před kriminalitou předcházením. Prevence kriminality ze společensko-praktického hlediska představuje vědecky odůvodněné, cílevědomé, záměrné, koordinované a plánovité působení na podmínky a příčiny kriminality, kdy záměrem je odstranit, nebo alespoň částečně eliminovat, a omezit podmínky pro páčání kriminality a zároveň podporovat budování antikriminogenních podmínek. (Jelínek, 2021)

Prevence kriminality prostřednictvím různých společenských aktivit usiluje o odstranění, oslabení a neutralizaci kriminogenních faktorů. Cílem je působit na faktory doprovázející vznik kriminality, na podněty a příležitosti k jejímu páčání a také na potencionální pachatele a potencionální oběti. Dále jde také o vytvoření zábran proti páčání trestné činnosti. S kriminalitou je také spojena sociální patologie. Záměrem tedy je odradit lidi od asociálního chování a osvětlit jim, čemu by se měli vyvarovat, případně co může následovat. Takovému působení lze označit za preventivní a musí mít některé definiční znaky:

- musí vycházet z analýzy jevu, jemuž je potřeba předcházet,
- přistupuje k analyzovanému jevu z hodnotícího hlediska dle kritéria vztahu příslušného jevu k optimálnímu fungování odpovídajícího systému a integritě,
- má prospektivní charakter, tedy je orientováno do budoucnosti, spojuje se proto s prognózováním míry pravděpodobnosti výskytu daného jevu,
- zaměření působení neboli prevence je jak z hlediska cílů, tak i z hlediska výběru forem a metod působení. (Jelínek, 2021)

Kontrola kriminality – znamená snahu o snižování kvantity kriminality, což představuje zastavení jejího růstu, její pokles. A také o snižování její kvality, tedy škodlivosti závažnějších forem kriminality, jako jsou násilná, majetková, mravnostní, organizovaná a hospodářská. (Jelínek, 2021)

5.1 Prevence kriminality v České republice

Kriminalita se po druhé světové válce začala v Evropě kontrolovat prostřednictvím prevence. V komunistických zemích se ze začátku kriminologie prakticky nerozvíjela. Komunisté zastávali názor, že v beztřídní společnosti kriminalita vymizí spontánně. Tato vize se ale nenaplnila, a tak totalitní vláda zavedla přísný způsob pro regulaci kriminality. Navýšila stavy a posílila pravomoci policie, vznikla tajná policie a navázala se spolupráce s vybraným obyvatelstvem. Uzavřené hranice a přísné kontroly občanů zabraňovaly pronikání kriminality ze zahraničí. (Jelínek, 2021)

V roce 1989, po pádu komunistického totalitního režimu, začala kriminalita prudce stoupat. Vzhledem k privatizaci státního majetku vznikla pro obyvatelstvo možnost legálního i nelegálního obohacení, úroveň policie byla mizivá a mezi lidmi se začínala šířit anomie. Vzhledem k nedostatečným zkušenostem státu s prevencí kriminality a nutností přibrzdřit trestnou činnost na českém území byl roku 1994 zřízen meziresortní orgán Republikový výbor pro prevenci kriminality. Tento výbor formuluje koncepci preventivní politiky a jeho záměr je vybudovat komplexní systém prevence kriminality v České republice. Od roku 1996 také pravidelně vznikají Strategie prevence kriminality na dobu čtyř až pěti let. Dokument se stanovenými prioritami je sestavován Odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky. (Jelínek, 2021)

Prevence kriminality v České republice je rozdělena do tří úrovní:

- republikové – jde zejména o koordinaci aktivit subjektů v Republikovém výboru pro prevenci kriminality,
- krajské – jsou koordinovány aktivity pro prevenci kriminality v příslušných krajích, zapojují se a realizují dotace a zprostředkovávají informace mezi ministerstvy a obcemi. Prevenci kriminality v každém kraji zprostředkovává manažer prevence kriminality,
- lokální – jedná se o konkrétní místa a problémy, kde je potřeba najít příslušná řešení. Dá se říct, že zde dochází k naplňování opatření prevence kriminality. V lokálních oblastech se do prevence kriminality zapojují orgány obce, státní subjekty, nestátní neziskové organizace, orgány vykonávající přenesenou působnost státu a také místní občané. (Jelínek, 2021)

Nejefektivnější z hlediska účinnosti jsou programy prevence kriminality na lokální úrovni. Ústřední orgány a samospráva podporují koncepčně, metodicky a finančně programy prevence v lokalitách s vysokou mírou kriminality. Významnou částí programů je spolupráce orgánů státní správy, samosprávy, policie a nestátních neziskových organizací. Dosah programu závisí na místní situaci v oblasti vývoje sociálně patologických jevů, zájmem, schopnostmi a potřebami lidí a finančními prostředky. Odpovědnost za realizaci programů prevence kriminality nesou obecní zastupitelstva. (Prevence kriminality – Prevence kriminality v České republice, © 2024)

5.2 Struktura prevence kriminality

Prevence kriminality má podle způsobu řešení páčání kriminality následující strukturu.

Sociální prevence – je součástí sociální politiky, která svým vlivem na proces socializace a sociální integrace usiluje o potlačení nepříznivých společenských a ekonomických podmínek považovaných za jedny z klíčových příčin páčání trestných činů. Její efektivita je těžce měřitelná. (MVČR, © 2024a)

Situační prevence – tato prevence staví na principu opakování určitého druhu kriminality v určité době na určitých místech za určitých okolností. Usiluje o minimalizaci kriminogenních podmínek prostřednictvím režimové, fyzické a technické ochrany. Nejvíce efektivní je tato prevence při omezování majetkové trestné činnosti. Vysoká úspěšnost situační prevence je podmíněna adekvátní volbou opatření a vloženými finančními a personálními prostředky. (MVČR, © 2024a)

Prevence viktinnosti a pomoc obětem trestných činů – myšlenkou této prevence je bezpečné chování diferencovaného s ohledem na odlišné kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. Jedná se o psychologické, zdravotní a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a technickou ochranu před trestnou činností. (MVČR, © 2024a)

Úrovně preventivních aktivit

Primární prevence – je zaměřena na nejširší veřejnost, zvláštní pozornost je věnována dětem a mládeži a jejich volnočasovým aktivitám. Primární prevence zahrnuje výchovné, vzdělávací, osvětové, volnočasové a poradenské aktivity. Centrem této prevence jsou rodiny, školy a lokální společenství. (MVČR, © 2024b)

Sekundární prevence – zaměřuje se na rizikové skupiny osob či jedince, u kterých je vysoká pravděpodobnost, že se právě oni stanou oběťmi či pachatelí trestného činu. Dalším zaměřením sekundární prevence jsou příčiny kriminogenních situací a sociálně patologické jevy, mezi které patří například vandalismus, alkoholová a drogová závislost, dlouhodobá nezaměstnanost, povalečství a gamblerství. (MVČR, © 2024b)

Terciální prevence – cílem této prevence je udržet výsledky dosažené pomocí předchozích intervencí. Tím se rozumí resocializace osob kriminálně narušených. (MVČR, © 2024b)

Republikový výbor pro prevenci kriminality

Republikový výbor je meziresortní iniciační, metodický a koordinační orgán, zřizován Ministerstvem vnitra usnesením vlády ze dne 3. listopadu 1993 č. 617, o projednání koncepce a programu prevence kriminality. Výbor zasedá podle plánu činnosti zpravidla jedenkrát měsíčně, nejméně však šestkrát během kalendářního roku. Republikový výbor se řídí Jednacím řádem schváleným vládou České republiky a Statutem. (MVČR, © 2024e)

Republikový výbor vytváří a sjednocuje koncepci preventivní politiky vlády České republiky na meziresortní úrovni a metodicky napomáhá při její realizaci na všech úrovních veřejné správy. Pro stanovené období výbor předkládá vládě České republiky Strategii prevence kriminality. Cíle a úkoly ze Strategie prevence kriminality Republikový výbor každý rok vyhodnocuje a podává zprávu o jejich plnění rovněž vládě České republiky. Dále výbor také v rámci Programu prevence kriminality schvaluje žádosti o dotace pro územní samosprávné celky. (MVČR, © 2024e)

Činnost sekretariátu zajišťuje odbor Ministerstva vnitra, v jehož gesci je oblast prevence kriminality. Předsedou Republikového výboru je ministr vnitra. Výkonným místopředsedou je náměstek ministra vnitra. Republikový výbor má celkem 28 členů, mezi které patří zástupci institucí, například:

- Asociace krajů České republiky,
- Ministerstvo financí, obrany, zdravotnictví a školství, mládeže a tělovýchovy,
- Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky,
- Policejního prezidia České republiky – oblast služby kriminální policie a vyšetřování,
- Generální inspekce bezpečnostních sborů,

- Svazu měst a obcí České republiky,
- Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost,
- Nejvyššího státního zastupitelství,
- Úřad vlády České republiky – Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, Probační a mediační služby České republiky. (MVČR, © 2024e)

Prevence kriminality je v České republice organizována ve třech úrovních.

Meziresortní úroveň – těžištěm spolupráce mezi resorty je formování tradiční politiky vlády prevence kriminality, dále koordinace preventivních aktivit jednotlivých resortů zastoupených v Republikové komisi prevence kriminality a prosazování nových aktivit. Prevencí situační kriminality se zabývá Poradní sbor pro situační prevenci kriminality. (MVČR, © 2024c)

Resortní úroveň – z věcné působnosti jednotlivých ministerstev vycházejí programy prevence kriminality, obohacují jejich rutinní činnosti o nové přístupy a prvky a ovlivňují tvorbu příslušné legislativy. (MVČR, © 2024c)

Místní úroveň – zde patří instituce veřejné správy, policie, nad ní organizace a další instituce, které působí na území obcí. Jádrem místního systému prevence kriminality je optimální rozložení odpovědnosti v oblastech sociální a situační prevence s přihlédnutím k místní situaci, potřebám a možnostem. (MVČR, © 2024c)

5.3 Prevence závažných forem kriminality

Pro každou ze závažných forem kriminality existují také opatření pro její prevenci.

Prevence násilné kriminality

Možnosti prevence násilné kriminality jsou limitovány intelektem pachatelů, charakteristikami osobnosti, různorodou motivací a tím, že jsou násilné trestné činy většinou dopředu plánovány. (Jelínek, 2021)

Na primární úrovni prevence lze v rámci etické výchovy a výchovy k partnerství a rodičovství ovlivňovat mezilidskou komunikaci řešení konfliktů a tím pádem ovlivňovat výchovné vlivy a působení na děti. Velký vliv má také boj státní politiky s alkoholem a drogami a média, která by násilné zločiny neměla glorifikovat a informace o trestných činech a postizích pachatelů sdělovat střízlivě. (Jelínek, 2021)

Na sekundární úrovni prevence jde o screening a podporu dětí s poruchami chování ze strany školních psychologů a pedagogicko-psychologických poraden. Dospělí mohou při vztahových krizích vyhledat pomoc v partnerských poradnách. Prevenci násilí v rodinách řeší nestátní neziskové organizace. Pro prevenci především loupeží je účinná práce státní i městské policie. (Jelínek, 2021)

Na terciální úrovni prevence probíhají intervenční programy, kontrolující agresi pachatelů ve výkonu trestu nebo jiné alternativní formy ochranných opatření či léčení. (Jelínek, 2021)

Klíčové při prevenci násilné kriminality je:

- a) podpora bezpečných a stabilních vztahů mezi rodiči a dále také mezi rodiči a dětmi,
- b) omezování míry požívání návykových látek a alkoholu,
- c) podpora možností pro děti a mládež,
- d) podpora trestní legislativy,
- e) podpora systému sociálního bezpečí. (Jelínek, 2021)

Prevence mravnostní kriminality

V mravnostní kriminalitě hraje významnou roli kvalita sexuální výchovy mládeže, dostupnost literatury a dalších subjektů s erotickým zaměřením a také legalizovaná prostituce v České republice. Tyhle faktory vytvářejí nejistotu v tom, co je ze sexuálního hlediska násilí, a co nikoliv. (Vichlenda a Krček, 2011)

K preventivním opatřením se řadí zvyšování kulturnosti a vzdělanosti a potlačování alkoholismu. Prevence však probíhá také formou poučení potencionálních obětí o způsobech, jak snížit riziko viktimizace. (Vichlenda a Krček, 2011)

Sexuální devianti podstupují léčebné metody socio-terapeutické, psychoterapeutické a chirurgické, přičemž nejpoužívanějšími metodami jsou farmakoterapeutické a psychoterapeutické, vedoucí k tlumení pohlavní aktivity. U nejnebezpečnějších případů se aplikuje kastrace, která sice sníží sexuální aktivitu operovaného muže, ale nezmění jeho sexuální preferenci. (Vichlenda a Krček, 2011)

Prevence a kontrola sexuálního zneužívání dětí spočívá především ve vnímání a pozornosti dospělých osob, přicházejících s dítětem pravidelně do kontaktu. Jsou jimi zejména rodiče a učitelé. Právě tito lidé mohou zpozorovat změny fyzické či psychické a tomuto zneužívání zabránit. (Jelínek, 2021)

Dětem je doporučeno:

- internetovým „kamarádům“ neposkytovat své kontaktní údaje,
- neseťkávat se s těmito lidmi o samotě,
- netajit rodičům dopisování ani setkání s cizí osobou,
- nezasílat své fotografie. (Jelínek, 2021)

Rodičům je doporučeno:

- stanovení pravidel a dohled na užívání internetu,
- nastavit hesla pro některé programy,
- nastavit zákaz mazání historie,
- mít kontrolu nad pohybem dítěte na internetu. (Jelínek, 2021)

Prevence majetkové kriminality

Podstatou prevence majetkové kriminality je předcházení vzniku a rozvoji nežádoucích a negativních jevů ve společnosti s kriminogenním charakterem. Majetkovou kriminalitu lze omezit ztížením podmínek pro její páchaní a posílením rizika odhalení. (Jelínek, 2021)

Formy prevence jsou:

- klasická ochrana – mechanické zábranné systémy (bezpečnostní dveře a zámky), zabezpečovací překážky (mříže, kovové závory či zábrany a oplocení) a trezory,
- technická ochrana – bezpečnostní signalizace (požární hlásiče a hlásiče pohybu) a další technická zařízení určená k ochraně osob a majetku či informací,
- fyzická ochrana – příslušníci bezpečnostních sborů (policie a armáda) a pracovníci soukromých bezpečnostních služeb,
- režimová ochrana – administrativní a organizační opatření pro spolehlivé fungování bezpečnostního systému v domech, bytech či kancelářích. (Jelínek, 2021)

Prevence hospodářské kriminality

Mimo orgány činné v trestném řízení jsou za zjišťování hospodářské kriminality a její prevenci odpovědné například i tyto instituce:

- Česká Národní banka,
- Nejvyšší kontrolní úřad,
- Státní zemědělská a potravinářská inspekce,
- Celní správa České republiky,
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,
- Ministerstvo zahraničních věcí České republiky,
- kontrolní úřady Evropské rady a Rady EU (OLAF – Evropský úřad pro boj proti podvodům). (Jelínek, 2021)

Tyto instituce často přicházejí s hospodářskou kriminalitou do styku jako první, je tedy důležitá finanční investice státu i Evropské unie do jejich personálního zabezpečení se zaměřením na vzdělávání v oblasti odhalování a dokazování trestných činů. (Jelínek, 2021)

Sankce pro pachatele spočívají v odnětí svobody či zákazu činnosti, peněžitém trestu apod. Pachatelé či organizátoři závažných trestných činů, poškozujících veřejné finance či soukromé osoby v řádech několika stovek milionů, jsou zpravidla nenapravitelní a nebezpeční lidé, žijící se zločiny. Postihem by jim mělo být odnětí svobody a majetkové sankce. Včasným dopadením a přísným trestem lze dosáhnout účinnější ochrany společnosti. (Jelínek, 2021)

Prevence drogové kriminality

Na oblast drogové kriminality se v České republice na vládní úrovni specializuje Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky. Tato Rada tvoří národní strategie protidrogové politiky, akční plány a koordinuje v nich obsažené aktivity. Na období let 2019–2027 byla vydána Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním, která je klíčovým koncepčním dokumentem vlády. (Jelínek, 2021)

Programy kontroly drogové trestné činnosti se zaměřují na tři oblasti:

- a) snaha o zamezení příjmu drog na tuzemský trh prostřednictvím jejich zajištění a trestního stíhání osob uvádějících drogy na trh,
- b) odrazení potencionálních uživatelů od užívání drog pomocí edukativních metod,
- c) udržení závislosti na drogách již závislých pod kontrolou.

Protidrogové kontroly se dále zaměřují na:

- zdroj problému – zamezení dovozu a prodeji drog odhalováním jejich prodejců a prosazení přísných drogových zákonů se záměrem odhalit a potrestat pachatele a odradit ostatní potencionální budoucí obchodníky,
- odříznutí distributorů od jejich zboží – zadržování dodávek na hranicích, jejich detekce a zajištění,
- přísné sankce – přísné tresty za obchodování s drogami mohou snížit drogovou aktivitu,
- místní aktivity – zapojení místních komunitních skupin, jako jsou občanská sdružení, církve a jiné instituce do boje proti drogám s cílem zvyšování povědomí o této problematice,
- vzdělávací aktivity ve školách – upozorňování dětí na nebezpečí spojená s užíváním drog,
- testování – testování podezřelých ze zneužívání drog. Za nezbytné je testování považováno v těžkém průmyslu a dopravě, jelikož užití drog zde může ohrozit veřejnost. Avšak testování mohou být také studenti či vězni,
- terapeutická pomoc – léčba uživatelů drog ve smyslu venkovních aktivit, učení se samostatnosti, vzájemné pomoci apod. (Jelínek, 2021)

Prevence kriminality dětí a mládeže

Základ prevence u kriminality dětí a mládeže představuje výchova dětí v rodinách a ve škole. Cílem je předejít delikvenci a kriminální chování mladistvým znesnadnit. (Jelínek, 2021)

Primární prevence – cílem této prevence je předejít vzniku rizikových faktorů pro delikventní chování dítěte, proto je primární prevence zaměřena na sociální vývoj dítěte a jeho začleňování se do společnosti. Nejdůležitější roli zde hraje rodina a škola, tedy prostředí, ve kterém mladistvý vyrůstá a tráví nejvíce času. (Jelínek, 2021)

Sekundární prevence – v této prevenci jde o identifikaci a eliminaci rizikového chování či problémového prostředí a následnou práci s mladistvými s vyšším rizikem kriminálního chování. Delikventní jednání může přivodit narušené rodinné či výchovné prostředí nebo také neschopnost rodičů zajistit či poskytnout potřebnou péči a podporu jak emocionální, tak finanční. (Jelínek, 2021)

Terciální prevence – pozornost této prevence je věnována mladistvým, kteří se již dopustili trestněprávního jednání. Záměrem nápravných opatření, uložených mladistvým, je správné nasměrování mladistvého a zabránění opakování trestné činnosti jeho osobou. Terciální prevence tedy řeší zacházení s delikventy, jejich resocializaci a zamezení opakování takového jednání. (Jelínek, 2021)

Prevence domácího násilí

Preventivní nástroje jsou zaměřeny na předcházení vzniku a rozvoj násilného chování, směřujícího k domácímu násilí. Jde o systémová opatření, která pro svou aplikaci potřebují důslednou společenskou reformu, týkající se zejména podpory vzdělávání, zaměstnanosti a rodin, rovnosti pohlaví, genderově vyvážené úrovně vzdělávání, eliminace genderově podmíněných stereotypů v oblastech sociálního, společenského, rodinného a pracovního života. (Jelínek, 2021)

Primární úroveň prevence – organizace programů, aktivit či kampaní zaměřených na širokou veřejnost bez ohledu na pohlaví, věk, vzdělání, povolání apod. Cílem těchto osvětových činností je prosazování rovnoprávnosti pohlaví a potlačování genderových stereotypů.

Sekundární úroveň prevence – pozitivní ovlivňování jednotlivých rizikových faktorů a situací a působení na vytipované rizikové skupiny tak, aby bylo zabráněno nabytí rizikových faktorů do míry vyvolání násilí. (Jelínek, 2021)

Terciální úroveň prevence – pomoc je zaměřena na oběti – ženy, muže, děti, seniory či handicapované. (Jelínek, 2021)

Prevence kyberkriminality

Mnoha kyberútokům lze zabránit pouhou informovaností uživatelů. Počítačové kriminalitě lze zabránit pomocí dvou preventivních opatření:

- a) osvětová opatření – spočívá v obeznámení široké veřejnosti s možnými typy kyberútoků a nabádání k vyšší obezřetnosti a zdrženlivosti při pohybu v kyberprostoru. Získání zpět svých dat či jejich smazání z webové stránky, kde byly citlivé informace zadány, je nemožné. Nebezpečným je bezmyšlenkovitě otevírání neznámých či podezřelých odkazů v e-mailech a na internetu obecně. Uživatel by si měl ověřit původ a pravdivost uvedeného odkazu. Osvěta o bezpečném pohybu v kyberprostoru by měla probíhat již na školách, protože právě děti a mládež mají

k internetu až nebezpečně volný přístup a často si rizika s jeho užíváním neuvědomují,

- b) bezpečnostní opatření – k ochraně dat mohou být užitá hardwarová nebo softwarová bezpečnostní opatření, tedy například bezkontaktní použití platební karty u bankomatu či antivirové programy.

Počítačovou bezpečnost také zvyšuje pravidelné obměňování hesel a přístupových údajů. Hesla by měla být delší a složena z více různých znaků (Jelínek, 2021).

Prevence kriminality etnických menšin

Řešením kriminality etnických menšin je analýza jejich postavení ve společnosti, podmínek a okolností ovlivňujících jejich pozici a poznání romského etnika. Problémy k řešení jsou sociální vzdálenost mezi společností a menšinami a diskriminace – majorita si vzájemně s minoritou dává najevo odstup, odmítání a nedůvěru. Integrace menšin do společnosti by měla být základem pro zlepšení vztahů mezi majoritní a minoritní společností. Problém je také rasový podtext odmítání menšin – zmírnění rizikových faktorů, jako je objevující se zastrašování majoritní skupinou, předsudky a rasistické projevy chování. (Vichlenda a Krček, 2011)

6 DÍLČÍ ZÁVĚR

Stěžejním pojmem práce je prevence kriminality, což je soubor nerepresivních opatření, vedoucí k předcházení páčání kriminality a zmírnění obav z ní a jejím cílem je snižování rozsahu, míry závažnosti a následků kriminality. S prevencí kriminality se pojí zákon České národní rady č. 553/1991 Sb., o obecní policii a zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, vymezující činnost policejních složek v rámci kriminality a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník definující mimo jiné trestní odpovědnost, trestné činy a sankce. Kriminalita se člení na obecnou a zbývající, přičemž obecnou se rozumí násilná, mravnostní, majetková a hospodářská kriminalita a ke zbývající se řadí drogová kriminalita, kriminalita mládeže, domácí násilí, kyberkriminalita, kriminalita etnických menšin a další. Nejčastěji vyskytujícím se druhem kriminality v České republice je majetková kriminalita. Zpravidla bývá namířena na cizí majetek a jejím typickým projevem je krádež. Poměrně novým fenoménem je počítačová kriminalita, páčána ve virtuálním světě, často označována za největší hrozbu současnosti. Pro každou ze zmíněných druhů kriminalit existuje forma prevence, přičemž základem pro všechny druhy kriminality je jejich včasné odhalení a reakce. S páčáním kriminality a jejím řešením se lidstvo potýká od nepaměti a její vývoj šel s dobou. Důležitými osobnostmi v rámci historického rozvoje a pokroku kriminalistiky jsou Hans Gross, považován za zakladatele kriminalistiky v Evropě a Eugen Francois Vidocq, zakladatel první badatelské organizace zaměřené na kriminalistiku. Na českém území se do historie díky klasifikaci papírných linií prstů zapsal Jan Evangelista Purkyně. Klíčovými termíny pro pochopení práce jsou kriminologie – věda o kriminalitě, kriminalistika – vědní obor, zabývající se negativními společenskými jevy a kriminalita – trestná činnost, společensky nežádoucí jednání a chování.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 MĚSTO VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ

Město Valašské Meziříčí leží na severu Zlínského kraje v okrese Vsetín na soutoku řek Vsetínská Bečva a Rožnovská Bečva, na hranici pohoří Moravskoslezské Beskydy. Ve městě žije asi 22 750 obyvatel a jeho rozloha 35,2 km² z něj činí jedno z pěti největších měst v kraji. Nachází se zde šest místních částí: Hrachovec, Podlesí, Brňov, Bynina, Juřinka a Lhota a do správního obvodu města patří: Branky, Choryně, Jarcová, Kelč, Kladeruby, Krhová, Kunovice, Lešná, Loučka, Mikulůvka, Oznice, Podolí, Police, Poličná, Střítež nad Bečvou, Velká Lhota a Zašová. (ČÚZK, © 2021–2022 a Valašské Meziříčí, b. r.)

První zmínka o městě pochází z roku 1297. Sousední Krásno nad Bečvou bylo k Valašskému Meziříčí připojeno v roce 1924. V Krásně nad Bečvou vznikaly ve druhé polovině 19. století průmyslové podniky a továrny a v Meziříčí byly zřizovány střední a průmyslové školy. Například v roce 1871 bylo založeno zdejší gymnázium. Protože je město díky své poloze silniční i železniční křižovatkou, bylo v letech 1850–1960 sídlem okresního úřadu a dalších institucí. Významné kulturní památky ve městě jsou měšťanské domy, barokní sloup Panny Marie, farní kostel Nanebevzetí Panny Marie a renesanční zámek vybudován šlechtickým rodem Žerotínů. (Valašské Meziříčí, b. r.)

7.1 Městská policie Valašské Meziříčí

Městská policie je orgánem zřizovaným obcí dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích a její postavení je vymezeno v zákoně č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Obecní policie je nazývána městskou policií pouze ve statutárních městech nebo městech a v hlavním městě Praha. Tento orgán dohlíží na dodržování veřejného pořádku a tím přispívá ke zvýšenému pocitu bezpečí městského obyvatelstva, přičemž její provoz je nepřetržitý. (Zajícová, 2023a)

V čele obecní policie je starosta obce. Tvoří ji strážníci a další zaměstnanci provádějící administrativní a organizační úkony. Za financování vzhledem k nevládnímu zřízení zodpovídá náležící obec. Obecní policie plní tyto úkony:

- chrání osoby a majetek, zajišťuje jejich bezpečí,
- dohlíží na dodržování právních předpisů obce a pravidel občanského soužití,
- zajišťuje bezpečnost na pozemních komunikacích,
- zajišťuje prevenci kriminality, chrání veřejný pořádek,
- dohlíží na udržování čistoty veřejných prostranství,

- odhaluje přestupky. (Zajícová, 2023a)

Obecní policie dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému může spolupracovat s orgány IZS, k čemuž často dochází při haváriích, přírodních katastrofách, požárech a dopravních nehodách. Obecní policie se může podílet na následujících úkonech:

- příprava na mimořádné události,
- záchranné a likvidační práce,
- varování, evakuace a ukrytí obyvatelstva,
- zajištění nouzového přežití obyvatelstva. (Zajícová, 2023a)

Vznik a vývoj městské policie Valašské Meziříčí

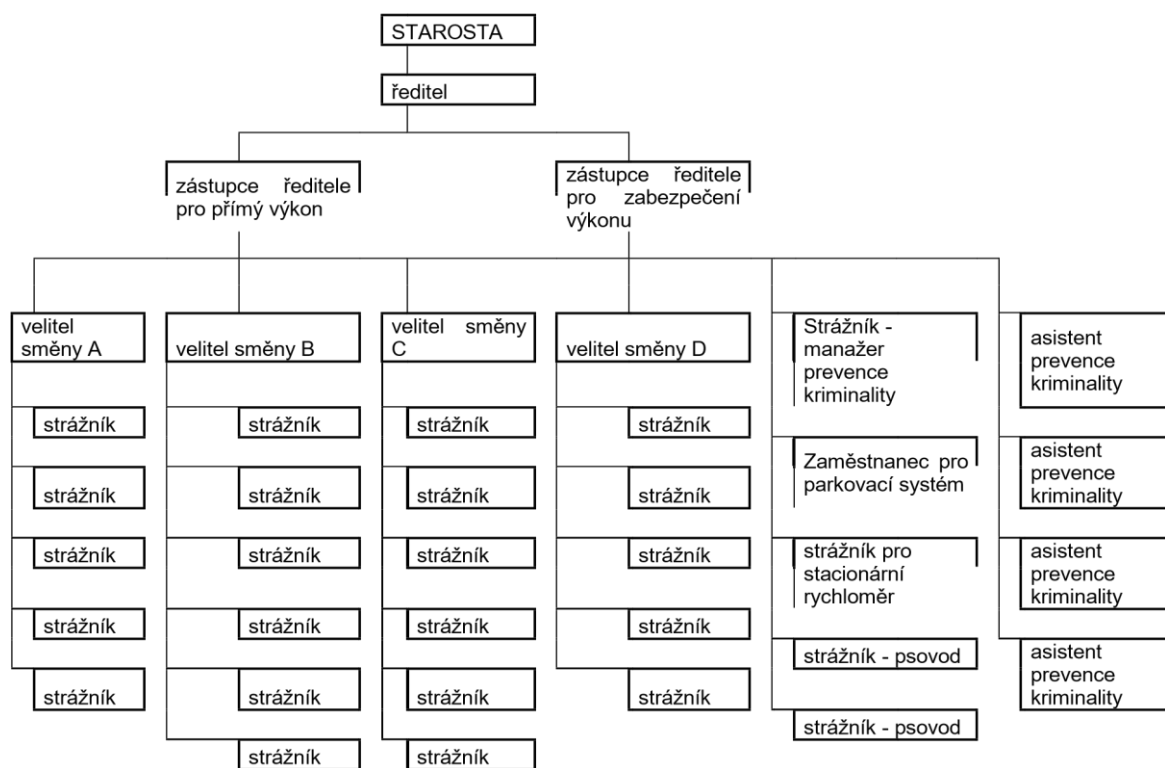
Valašské Meziříčí mělo již od svého založení své vlastní vyšetřovací a pořádkové orgány. Za mír, pořádek a dodržování právního řádu odpovídal dědičný fojt, jež byl výkonným orgánem. Úřad fojta byl v polovině 16. století zrušen a meziříčská městská samospráva byla posílena o rychtáře. Ten vedl soudní řízení a odpovídal za jeho průběh a výsledek. V první polovině 19. století byli ve Valašském Meziříčí i v Krásně nad Bečvou dva policejní služebníci. V Meziříčí byli nazýváni policejní sluhové a ročně dostávali 50 zlatých. V Krásně se jim říkalo policejové a dostávali 20 zlatých ročně. Význam městské policie se v roce 1850 snížil díky vzniku četnictva, jakožto vojensky organizovaného bezpečnostního sboru. Počet obecních policistů rostl, ve městě v roce 1910 působili čtyři četníci jako státní úředníci a dva obecní strážníci. Počátek samostatného Městského policejního úřadu je datován v roce 1929 a byl schválen stejnokroj pro městskou policii, který se odlišoval od uniformy státních policistů. Později, v roce 1936, došlo k většímu propojení státní a městské policie a zaměstnanci městské policie byli školeni na kurzech státní policie. V roce 1940 bylo ve Valašském Meziříčí devět obecních policistů a o tři roky později vznikla obecní kriminální policie. Po osvobození v roce 1945 vznikl Sbor národní bezpečnosti a jeho základní organizační rámec na dlouhou dobu upravil zákon č. 149/1947 Sb. o národní bezpečnosti, který byl dále několikrát obměňován. Nynější městská policie ve Valašském Meziříčí vznikla na základě rozhodnutí zastupitelstva města v roce 1992, kdy do služby nastoupilo šest strážníků. (Baletka, b. r.)

Organizační struktura

Vnitřní organizaci městské policie upravuje Organizační řád. Jde o základní vnitřní předpis stanovující postavení městské policie a její působnost, vztah k orgánům města a ostatní

vnější vztahy. Popisuje také vnitřní členění a náplň práce jejich zaměstnanců. (Zajícová, 2023a)

Městskou policii ve Valašském Meziříčí tvoří zaměstnanci města, jimiž jsou strážníci a ostatní administrativní pracovníci. K 31. 12. 2023 bylo u městské policie Valašské meziříčí zaměstnáno 34 lidí, z toho 24 strážníků v přímém výkonu, ředitel a jeho dva zástupci, manažerka prevence kriminality, čtyři asistenti prevence kriminality, pracovnice pro parkovací systém, strážník pro radarové měření a psovodi. Vyjma preventivistů kriminality, jakožto ostatních zaměstnanců, jsou všichni považováni za strážníky, tudíž počet strážníků odpovídá číslu 29. (Camfrla, 2024)

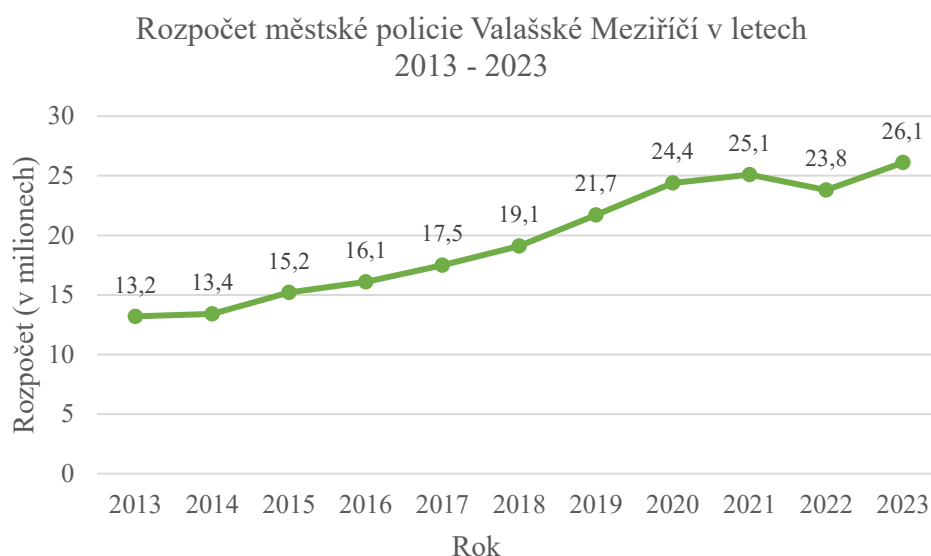
Obrázek 1 - Organizační struktura městské policie Valašské Meziříčí (Zajícová, 2023a)

Na obrázku 1 lze vidět, že v čele městské policie je dle zákona starosta města, kterým je Robert Stržínek. Ředitelem městské policie je Ing. Bc. Jan Camfrla, jenž byl zvolen zastupitelstvem města v roce 2015. Ředitel městské policie má povinnosti vedoucího pracovníka, plnou personální pravomoc, odpovídá za organizaci, řízení a kontrolu městské policie a zároveň má také veškeré pravomoci a odpovědnosti strážníka. (Zajícová, 2023a)

Strážníci jsou rozděleni na čtyři stálé skupiny neboli směny A, B, C a D, z nichž každá má svého velitele, který je oprávněn organizovat řídit a kontrolovat práci ostatních strážníků i přesto, že není vedoucím zaměstnancem. (Zajícová, 2023a)

Financování

Městská policie je financována městem. Na každý rok schvaluje zastupitelstvo města rozpočet městské policie a jeho jednotlivé položky, kde hlavním předmětem jsou mzdy. Řešeno je odstupné, zdravotní a sociální pojištění a náhrady platu v době nemoci. Dalšími předměty rozpočtu jsou výdaje na školení, pohonné hmoty, pracovní pomůcky a oděvy a další služby. (Zajícová, 2023a)

Graf 1 - Rozpočet městské policie (Zajícová, 2023a)

Z grafu 1 lze vyčíst, že rozpočet městské policie za posledních 10 let vzrostl o více než 10 milionů a s výjimkou v roce 2022 stále roste. Rozpočet na rok 2023 činí přesně 26 135 000 Kč. Tato částka je rozdělena na mzdové výdaje činící 22 520 000 Kč. Zbývající částka 3 615 000 pokrývá běžné výdaje. (Zajícová, 2023a)

7.2 Činnost městské policie Valašské Meziříčí

Práce městské policie je velmi rozmanitá. Zajišťuje bezpečí ve městě také prostřednictvím prevence kriminality. Provozuje městský kamerový dohlížecí systém, radarové měření rychlosti, forenzní značení a provozuje službu SOS tísňové přivolání pomoci. (Zajícová, 2023a)

Meziříčská městská policie je nezastupitelným orgánem města. Zajišťováním veřejného pořádku a eliminací trestné činnosti významně přispívá k bezpečí obyvatel města. Městská policie při řešení přestupků a trestných činů spolupracuje s policií České republiky. (Zajícová, 2023a)

Graf 2 - Řešené přestupky (Zajícová, 2023a)

Z grafu 2 lze vyčíst postupný nárůst počtu přestupků. Důležitým faktem je již zmíněné rozšiřování radarů. Ty zaznamenávají 98 % přestupků z celkového počtu přestupků. Úpadek v roce 2020 je ovlivněn pandemií Covid-19 a povinnou dlouhotrvající karanténou. Nárůst z roku 2021 na rok 2022 je zapříčiněn také instalací nového radaru v obci Zašová patřící do správního obvodu Valašské Meziříčí.

V tabulce 1 lze vidět výčet jednotlivých typů přestupků a jejich počet za rok 2023.

Tabulka 1 - Přestupky zjištěné městskou policií za rok 2023 (Camfrla, 2024)

Typ přestupku	Počet
Ohrožení bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích	820
Překročení nejvyšší povolené rychlosti	42392
Alkoholismus a toxikománie	27
Přestupky proti veřejnému pořádku	169
Přestupky proti občanskému soužití	9
Přestupky proti majetku	65
Přestupky na úseku střelných zbraní a střeliva	0
Ostatní	57
Celkový počet zjištěných přestupků	43 539

Z tabulky 1 vyplývá, že největší počet přestupků byl spáchán překročením nejvyšší povolené rychlosti. K vyššímu odhalení přestupku došlo z důvodu instalace a rozšiřování radarů na frekventovaných úsecích a v oblastech s vyšší pravděpodobností nehody.

Graf 3 - Přestupky mimo překročení rychlosti (vlastní dle Camfrla, 2016-2024)

Z grafu 3 lze vyčíst počet přestupků nesouvisejících s překročením rychlosti. V porovnání s grafem 2 zobrazujícím všechny řešené přestupky jeho čísla klesají. Potvrzuje tedy, že vyjma přestupků překročení rychlosti lze konstatovat pokles řešených přestupků.

Městský kamerový dohlížecí systém

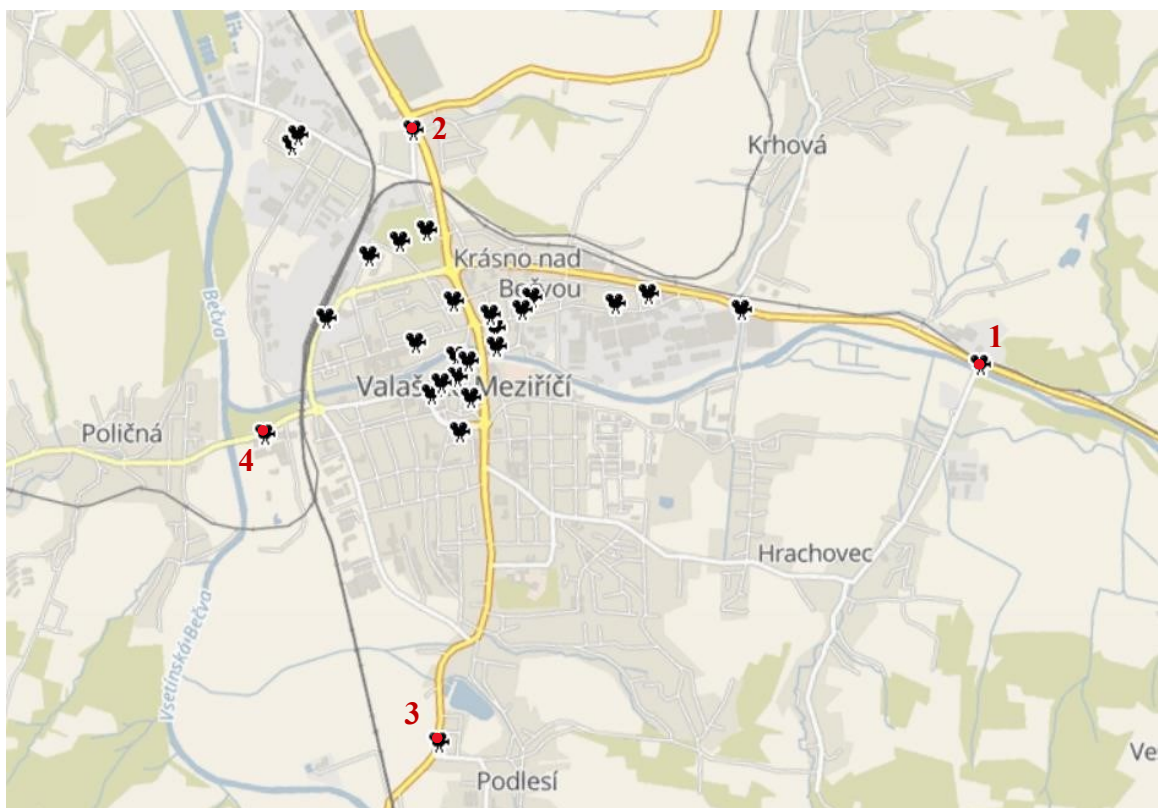
Za účelem zabezpečování veřejného pořádku zřizuje městská policie městský kamerový dohlížecí systém (dále jen „MKDS“). První takový systém byl ve městě vybudován v roce 2000 a dále probíhalo jeho rozšiřování. V letech 2016–2018 byl dohlížecí systém kompletně modernizován. Náklady na modernizaci činily přibližně 3,5 milionů korun. Ve městě je instalováno 62 kamer na 26 kamerových bodech sloužící pro nepřetržité monitorování reálných situací v ulicích. Kamer s pohyblivým objektivem je 16, ostatní jsou fixní. Díky pohyblivým kamerám má operátor možnost sledovat vybranou osobu a obraz si ve stále vysoké kvalitě libovolně přibližovat. Koncentrace kamer je v centru města a v okolí autobusového nádraží nejvyšší. Záznamy z kamer jsou uchovávány 12 dní, pokud nejsou zálohovány, automaticky zaniknou. (Zajícová, 2023a)

Graf 4 zobrazuje počty přestupků zjištěných prostřednictvím MKDS během uplynulých let. Nárůst po roce 2016 je zapříčiněn právě rozšířením a modernizací těchto kamerových systémů.

Graf 4 - Přestupky zjištěné městským kamerovým dohlížecím systémem (Zajícová, 2023a)

Součástí MKDS jsou také průjezdové kamery, které umožňují vyhledávání vozidel prostřednictvím registrační značky. Kamerové systémy jsou zaznačeny na obrázku 2.

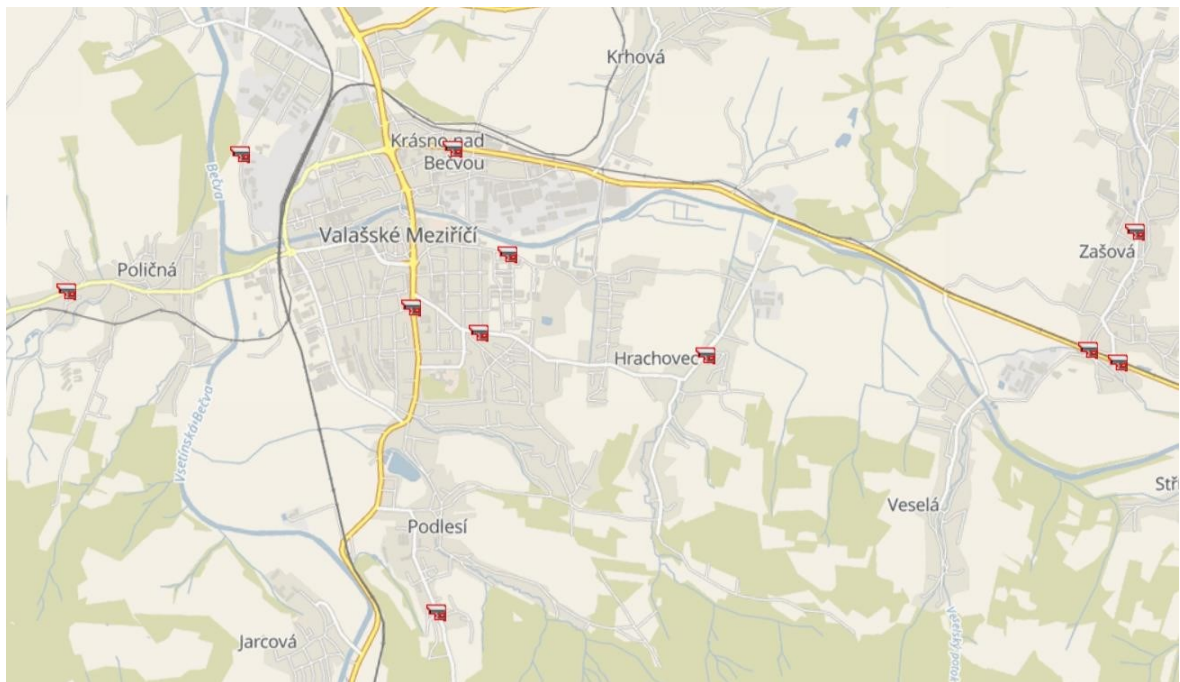
Obrázek 2 - Městský kamerový dohlížecí systém (Zajícová 2023a)

Červené tečky značí průjezdové kamery. Průjezdová kamera 1 je umístěna na silnici I/35, na které je vedena zároveň evropská silnice E442 spojující Valašské Meziříčí s Rožnovem pod

Radhoštěm. Tato silnice pokračuje dále ve směru na Hranice na Moravě a tento úsek monitoruje průjezdová kamera označená číslem dva. Průjezdová kamera 3 je umístěna ve směru na okresní město Vsetín na silnici I/57 a čtvrtá průjezdová kamera je na silnici II/150 směřující na město Bystrice pod Hostýnem. Průjezdové kamery automaticky pořizují fotografie jedoucích vozidel v obou směrech a data rovněž uchovávají po dobu 12 dní, pokud nejsou zálohovány. Pořízená fotografie s čitelnou státní poznávací značkou umožňuje identifikaci osob a obsahuje informaci o konkrétním čase a místě průjezdu.

Radarové měření rychlosti

Ve městě mimo dohlížecí kamerové systémy fungují také radary od firmy RAMET Kunovice. Město disponuje osmi měřícími skříněmi RAMET10 a dvěma měřícími bloky RAMET10, díky čemuž lze měřící bloky mezi skříněmi přesouvat a pokrývat tím větší plochu za minimální náklady. Radary jsou umístěny na frekventovaných komunikacích s vyšší pravděpodobností přestupku nebo u přechodů s vyšší koncentrací dětí u mateřských a základních škol. Umístění radarů lze vidět na obrázku 3. (Zajícová, 2023a)

Obrázek 3 - Radarové měřiče rychlosti (Zajícová, 2023a)

Radar na hlavní komunikaci vedoucí přes Zašovou je zároveň radarem průjezdovým. Správa, údržba a zpracování snímků pořízených měřícími zařízeními je v kompetenci městské policie. Snímky změřeného vozidla jsou ukládány na datadisk přímo v zařízení a každých 30 minut odesílány na server městského úřadu, odkud jsou stahovány městskou policií. Snímky jsou poté zpracovávány, je kontrolována čitelnost registrační značky a změřené

rychlosti a poté je snímek odeslán do systému městského úřadu, kde dochází k dalšímu zpracování přestupku. (Zajícová, 2023a)

Na místech, kde byly radarové měřiče nainstalovány, došlo ke zklidnění dopravy, tudíž se dá hovořit o efektivním řešení problému vysoké rychlosti. Konkrétně obcí Zašová projede měsíčně přes 400 tisíc vozidel a během zkušebního provozu nainstalovaného radaru zde 75 % vozidel překročilo rychlostní limit 50 km/h. V současné době se počet přestupků pohybuje okolo 3500 měsíčně. (Zajícová, 2023a)

Služba Save our souls tísňového přivolání pomoci

Městská policie od roku 2016 zajišťuje nepřetržitou službu Save our souls (dále jen „SOS“) tísňového přivolání pomoci. Cílovou skupinou této služby jsou především senioři a osoby s omezenou možností pohybu pro případ nutnosti poskytnout okamžitou pomoc. Vybraná skupina osob vlastní telefon s nouzovým tlačítkem, při jehož stisknutí je přivolána hlídka městské policie. Mobilní telefony s nouzovým tlačítkem jsou zájemcům bezplatně vypůjčeny a jejich evidenci má městská policie v databázi. (Zajícová, 2023a)

Na konci roku 2023 bylo v databázi vedeno 58 osob. Během téhož roku vyjela hlídka městské policie k 68 případům na základě přivolání nouzovým tlačítkem. (Camfrla, 2024)

Forenzní značení

Prostřednictvím forenzního značení přispívá městská policie k zajištění bezpečnosti majetku občanů pomocí syntetické DNA. Označit lze jízdní kola, koloběžky či invalidní vozíky látkou Selecta DNA, která je nanášena na deset bodů zaznamenaných do databáze místní i národní. V případě odcizení je pak označený předmět při nalezení snadněji identifikovat. (Zajícová, 2023a)

V současné době je forenzní značení evidováno přibližně na 470 předmětech a jejich celková hodnota je asi 12 milionů korun. (Camfrla, 2024)

Další činnosti

Městská policie vykonává také činnosti, které ne úplně souvisí s jejím posláním. Z městského úřadu byla na městskou policii přenesena správa parkovacích automatů. Pro správu a údržbu parkovacích automatů je vyčleněn jeden civilní zaměstnanec městské policie. Ve městě je 11 parkovacích automatů a dvě parkovací závory. Prostřednictvím automatů bylo za předchozí rok vybráno přibližně 3,5 milionu korun. (Zajícová, 2023a)

Druhou činností je správa ztrát a nálezů, rovněž přenesená z městského úřadu. Předměty jsou zveřejněny na webových stránkách města a v evidenci městské policie jsou tři roky. Nejčastějšími nálezy jsou peněženky a telefony. Nalezeno je ročně okolo 250 předmětů. (Zajícová, 2023a)

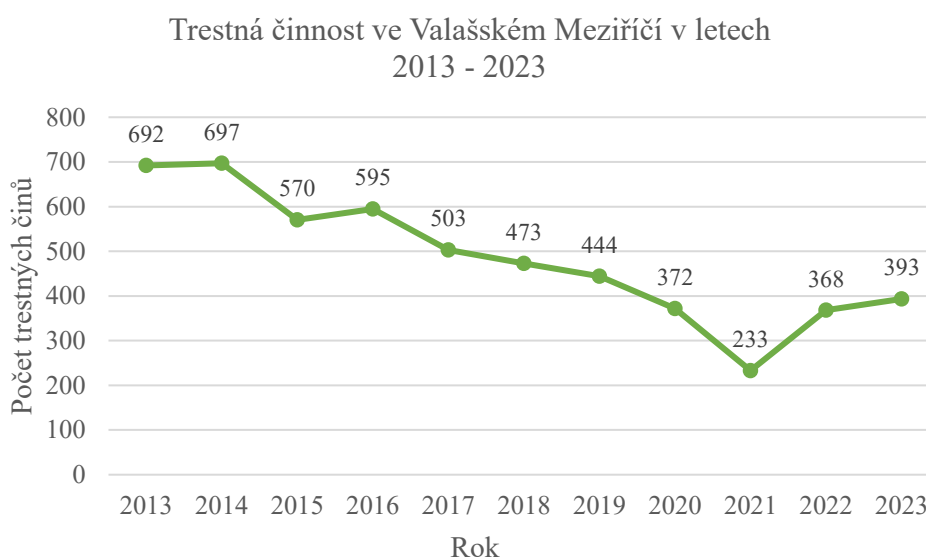
Neopomenutelnými činnostmi městské policie je dále odchyt toulavých zvířat, převoz osob pod vlivem alkoholu na protialkoholní záchytnou stanici, provádění orientačních dechových zkoušek a drogových testů a kontrola osob. (Zajícová, 2023a)

7.3 Kriminalita ve Městě Valašské Meziříčí

Bezpečnost a veřejný pořádek města zajišťuje zdejší obvodní oddělení Policie České republiky a městská policie. Valašské Meziříčí má ve srovnání s ostatními českými městy dle indexu kriminality nadprůměrnou úroveň bezpečnosti. Stále kvalitnější kamerový systém, přítomnost strážníků v ulicích a v problémových lokalitách, a především intenzivní sociální práce jsou faktory vedoucími ke zlepšování situace. (Zajícová, 2023a)

Výskyt kriminality může být ovlivněn některými sociodemografickými faktory, jako například věkovou strukturou obyvatelstva, nezaměstnaností, počtem osob sociálně vyloučených a dalšími. (Zajícová, 2023a)

Výskyt kriminality v číslech je vyobrazen v grafu 5. Do roku 2019 se počty trestné činnosti snižovaly. Mimo roky 2020 a 2021 ovlivněné Covidem-19 trestná činnost opět stoupá. Mezi příčiny vzrůstajících čísel patří především migrace cizinců na území města.

Graf 5 - Trestná činnost (Zajícová, 2023b)

Valašské Meziříčí je v rámci Zlínského kraje významným dopravním uzlem s vysokou migrací osob. Na území města jsou zaměstnáváni cizinci žijící převážně v místních ubytovnách, které na sebe mohou vázat kriminalitu. Během roku 2023 zaznamenalo město přisun uprchlíků, čímž došlo k nárůstu trestné činnosti, avšak ne nijak významnému. (Zajícová, 2023b)

Bezpečnostní problémy města

Mezi největší bezpečnostní problémy města patří:

- dlouhodobě vyšší počet případů majetkové trestné činnosti,
- bezdomovectví,
- vysoký počet cizinců,
- vandalismus,
- riziková skupina mládeže a závislých osob.

Kriminálně rizikové lokality

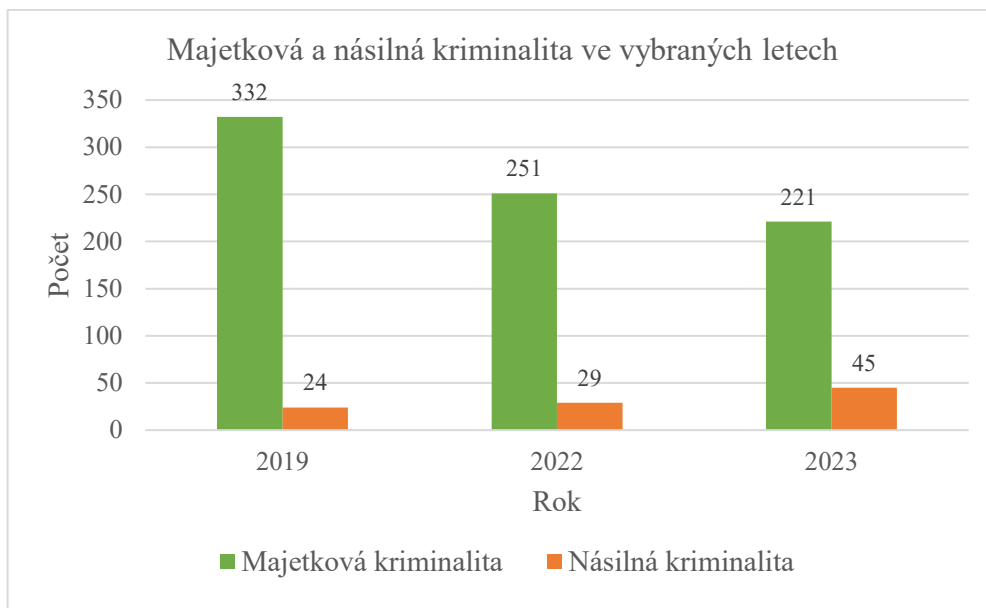
Na obrázku 4 jsou na základě dlouhodobého výskytu trestné činnosti a páchaní přestupků jako rizikové vyhodnoceny tyto lokality:

1. Zašovská č. p. 776 – v bytovém domě žije velká část sociálně slabých. Dochází zde k narušování veřejného pořádku, občanského soužití a problémem jsou zde také návykové látky včetně drog. Častým případem je zde také exekuce. Lokalitě se věnuje zvýšená pozornost, hlídky městské policie zde provádějí kontroly minimálně dvakrát během dne. (Zajícová, 2023b)
2. Ulice Schlattauerova – bytové jednotky obývají ze značné části sociálně slabí. Taktéž zde městská policie zavedla opatření častých kontrol. (Zajícová, 2023b)
3. Centrum – mimo zmíněné lokality je trestná činnost ublížení na zdraví, výtržnictví, krádeže a přestupková činnost zaznamenávána ve vyšší míře v blízkosti centra a v hustě zalidněných oblastech či okolo ubytoven. (Zajícová, 2023b)
4. Autobusové nádraží – mimo již zmíněné oblasti je nutné doplnit také autobusové nádraží, kde se shromažďují rizikové skupiny lidí – lidé bez domova, mládež ze sociálně slabších rodin apod. Hlídky městské policie nádraží pravidelně kontrolují.

Obrázek 4 - Rizikové lokality (upraveno z: Mapy.cz)

Zmíněné lokality jsou často kontrolovanými oblastmi v rámci běžné objíždky města hlídkou městské policie. Nejčastější páchanou kriminalitou na území města je dle dat v Bezpečnostní analýze z roku 2023 majetková kriminalita. Pod majetkovou kriminalitou spadají krádeže, krádeže vloupáním, podvody a jiná majetková trestná činnost.

Graf 6 - Majetková a násilná kriminalita ve vybraných letech (vlastní dle: Mapa kriminality, b. r.)

Graf 6 znázorňuje počty majetkové a násilné trestné činnosti ve vybraných letech. Tyto roky byly vybrány z důvodů dostupnosti zdrojů a reálnosti čísel. Vzhledem k pandemii trvající po dobu let 2020 a 2021 jsou data z této doby zkrácena pandemií, tudíž na základě nich nelze určit tendenci kriminality. Z grafu vyplývá, že majetková kriminalita klesá, zatímco násilná kriminalita stoupá. Důvodem poklesu majetkové kriminality je rozšiřování kamerových systémů ve městě. Vzrůst násilné kriminality může být zapříčiněn zvýšeným množstvím cizinců a konflikty mezi sociálně slabšími.

8 SWOT ANALÝZA

Analýza SWOT je metodou identifikující vnitřní a vnější faktory, mající vliv na chod konkrétního subjektu. Tato analýza je vzhledem ke své univerzálnosti jednou z nejpoužívanějších analytických technik. Zkratka SWOT znamená:

Strengths – silné stránky.

Weaknesses – slabé stránky.

Opportunities – příležitosti.

Threats – hrozby.

Podstatou SWOT analýzy je identifikovat silné a slabé stránky uvnitř subjektu a příležitosti a hrozby z vnějšího prostředí. Výstupem analýzy je identifikace a následné omezení slabých stránek, hledání nových příležitostí, podpora silných stránek a poznání hrozeb. (Management mania, 2020)

Vzhledem k univerzálnosti bude tato analýza použita pro vyhodnocení bezpečnostní situace ve Valašském Meziříčí.

V tabulce 2 jsou vyjmenovány silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby, které jsou následně rozděleny do samostatných tabulek 3, 4, 5 a 6 dle zařazení. Pro výpočet SWOT analýzy bylo určeno rozmezí bodů 1 až 5. Celková váha se v každé tabulce musí rovnat jedné. Výsledná suma každého řádku je výsledkem součinu bodů a váhy. Součet všech sum z tabulky znamená hodnotu dané oblasti. Jednotlivé hodnoty jsou poté použity do výsledného grafu.

Tabulka 2 - SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
Dotace (město, stát, EU)	Vyšší počet lidí bez domova
Zpracovávání strategických plánů	Problematické řešení v oblasti drog
Městský dohlížecí kamerový systém	Vyšší počet cizinců
Radarové měření přispívající k dodržování maximální povolené rychlosti	Skokový nárůst kyberkriminality a nové hrozby s ní spojené
Multioborová spolupráce v oblasti prevence kriminality	Náročnost získávání dotací
Aktivní zapojení školských zařízení do systému prevence	Absence služeb řešících nová sociální rizika u dětí a mladistvých
Inovace MKDS, radarů a průjezdových kamer	Problémy s dlouhodobým financováním pozic asistentů prevence kriminality
Příležitosti	Hrozby
Využívání příkladů a zkušeností osvědčených praktik z jiných měst	Geografická poloha města (významný dopravní uzel)
Sdílení dat a informací	Nárůst kyberkriminality a její rychlý vývoj
Aktivizace občanů k zodpovědnosti a součinnosti	Nárůst dětských uživatelů návykových látek
Modernizace a rozšiřování kamerového systému	Nadměrné užívání sociálních sítí u dětí i dospělých
Využívání moderních nástrojů v prevenci kriminality	Výskyt nových zdraví ohrožujících látek s negativním dopadem na lidské zdraví
Komplexnost a provázanost dílčích projektů různých realizátorů	Nárůst nelegální migrace
Lepší informovanost občanů o možnostech zlepšení jejich individuální a kolektivní bezpečnosti	Zvýšení kriminality v důsledku nepříznivé ekonomické situaci

Tabulka 3 - SWOT analýza – Silné stránky

Silné stránky	Body <1,5>	Váha $\Sigma 1$	Σ
Dotace (město, stát, EU)	5	0,2	1
Zpracovávání strategických plánů	4	0,15	0,6
Městský dohlížecí kamerový systém	5	0,15	0,75
Radarové měření přispívající k dodržování maximální povolené rychlosti	3	0,1	0,3
Multioborová spolupráce v oblasti prevence kriminality	5	0,15	0,75
Aktivní zapojení školských zařízení do systému prevence	4	0,15	0,6
Inovace městského kamerového dohlížecího systému, radarů a průjezdových kamer	3	0,1	0,3
Součet	-	1	4,3

Tabulka 4 - SWOT analýza – Slabé stránky

Slabé stránky	Body <-1,-5>	Váha $\Sigma 1$	Σ
Vyšší počet lidí bez domova	-4	0,15	-0,6
Problematické řešení v oblasti drog	-4	0,15	-0,6
Vyšší počet zahraničních pracovníků a cizinců	-3	0,1	-0,3
Skokový nárůst kyberkriminality a nové hrozby s ní spojené	-5	0,2	-1
Náročnost získávání dotací	-3	0,15	-0,45
Absence služeb řešících nová sociální rizika u dětí a mladistvých	-4	0,2	-0,8
Problémy s dlouhodobým financováním pozic asistentů prevence kriminality	-2	0,05	-0,1
Součet	-	1	-3,85

Tabulka 5 - SWOT analýza – Příležitosti

Příležitosti	Body <1,5>	Váha $\Sigma 1$	Σ
Využívání příkladů a zkušeností osvědčených praktik z jiných měst	3	0,15	0,45
Sdílení dat a informací	4	0,15	0,6
Aktivizace občanů k zodpovědnosti a součinnosti	3	0,1	0,3
Modernizace a rozšiřování kamerového systému	4	0,2	0,8
Využívání moderních nástrojů v prevenci kriminality	4	0,2	0,8
Komplexnost a provázanost dílčích projektů různých realizátorů	3	0,1	0,3
Lepší informovanost občanů o možnostech zlepšení jejich individuální a kolektivní bezpečnosti	2	0,1	0,2
Součet	-	1	3,45

Tabulka 6 - SWOT analýza – Hrozby

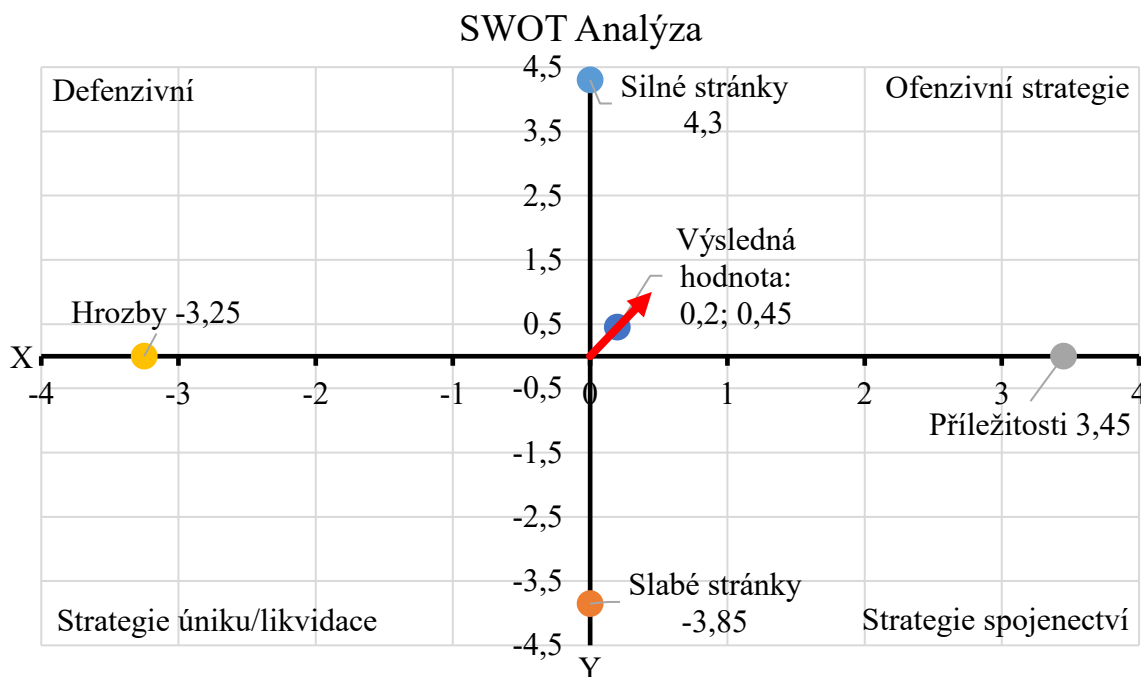
Hrozby	Body <-1,-5>	Váha $\Sigma 1$	Σ
Geografická poloha města (významný dopravní uzel)	-2	0,15	-0,3
Nárůst kyberkriminality a její rychlý vývoj	-5	0,2	-1
Nárůst dětských uživatelů návykových látek	-5	0,15	-0,75
Nadměrné užívání sociálních sítí u dětí i dospělých	-3	0,15	-0,3
Výskyt nových zdraví ohrožujících látek s negativním dopadem na lidské zdraví, zejména u dětí (kratom)	-2	0,15	-0,3
Nárůst nelegální migrace	-3	0,1	-0,3
Zvýšení kriminality v důsledku nepříznivé ekonomické situaci	-2	0,1	-0,3
Součet	-	1	-3,25

Výsledek

Interní část = silné stránky - slabé stránky = $4,3 - 3,85 = 0,45$

Externí část = příležitosti - hrozby = $3,45 - 3,25 = 0,2$

Výsledná hodnota 0,2; 0,45 spadá do ofenzivní strategie.

Graf 7 - Výsledný graf SWOT analýzy

Z výsledků SWOT analýzy vyplývá, že silné stránky převažují nad slabými stránkami a příležitosti převažují nad hrozbami. V takovém případě je situace pozitivní a vzniká tím prostor zaměřit se na nedostatky. Největší hrozbou pro město představuje nadměrné užívání sociálních sítí a s tím související rostoucí kyberkriminalita a výskyt nežádoucích látek a jejich vliv na děti a mládež. Je potřeba se zaměřit na informovanost obyvatelstva a modernizaci a následné využití vybavení města a městské policie. Důležitými body je poskytování dotací a moderní městský kamerový dohlížecí systém. V budoucnu by mohl nastat problém s užíváním omamných látek u dětí a mládeže a s nedostatkem organizací řešících nové hrozby. Zmíněné hrozby a další slabá místa obyvatel jsou podnětem a vodícím nástrojem pro akční plán městské policie, jehož účelem je zmírnit rizika a dopad negativních jevů a hrozeb na společnost.

9 NAVRŽENÉ OPATŘENÍ PREVENCE KRIMINALITY – AKČNÍ PLÁN MĚSTSKÉ POLICIE VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ NA ROK 2025

Akční plán městské policie Valašské Meziříčí na rok 2025 slouží jako pomocný nástroj pro snižování kriminality více možnými formami. Je zaměřen na hrozby zmíněné ve SWOT analýze a na mnoho dalších důležitých faktorů, ovlivňujících bezpečnost obyvatel města.

Prioritní oblasti a cíle stanovené na základě Strategie prevence kriminality města Valašské Meziříčí na léta 2024–2028:

Oblast 1 – Prevence kriminality na úrovni města a rozvoj systému prevence

Opatření 1. 1. – Rozvíjení mezioborové spolupráce a participace (účast na komisích a pracovních skupinách, spolupráce s Policií ČR atd., rozvíjení a zkvalitnění sítě spolupracujících subjektů)

Opatření 1. 2. – Zvyšování informovanosti (odborné i laické) veřejnosti

Opatření 1. 3. – Vzdělávání, spolupráce, sdílení informací

Opatření 1. 4. – Mapování problémových míst

Oblast 2 – Prevence kriminality dětí a mládeže

Opatření 2. 1. – Zapojení škol, školských a volnočasových zařízení do systému prevence

Opatření 2. 2. – Pravidelné vzdělávání a zvyšování informovanosti školních metodiků prevence a výchovných poradců (školních pracovníků prevence)

Opatření 2. 3. – Práce s rizikovými skupinami dětí a mládeže

Opatření 2. 4. – Probační programy pro děti a mládež

Opatření 2. 5. – Podpora aktivního trávení volného času prostřednictvím vzniku školních klubů pro 2. stupeň ZŠ a rozšíření nabídky kroužků ve středisku volného času Domeček

Opatření 2. 6. – Včasná diagnostika a pomoc pro děti se speciálními potřebami prostřednictvím zapojení speciálního pedagoga a školního psychologa ve školách

Opatření 2. 7. – Realizace preventivních programů ve školách

Opatření 2. 8. – Zajištění finančních zdrojů na realizaci programů primární prevence na školách (z rozpočtu města i z externích zdrojů)

Opatření 2. 9. – Zvyšování bezpečnosti škol a školských zařízení (bezpečnostní audity)

Oblast 3 – Bezpečnost v rizikových lokalitách a práce s rizikovými skupinami

Opatření 3. 1. – Zapojení domovníků a asistentů prevence kriminality

Opatření 3. 2. – Zavedení inovací v podpoře zaměstnávání lidí ohrožených sociálním vyloučením a dlouhodobou nezaměstnaností, například posílením spolupráce se sociální rehabilitací

Opatření 3. 3. – Zapojení veřejnosti do prevence kriminality

Opatření 3. 4. – Práce s ohroženými osobami a s potencionálními oběťmi, trestné činnosti a domácího násilí

Opatření 3. 5. – Systematická práce s pachateli trestné činnosti (Probační a mediační služba)

Oblast 4 – Podpora situační prevence

Opatření 4. 1. – Forenzní značení

Opatření 4. 2. – Městský kamerový dohlížecí systém

Opatření 4. 3. – Letáky pro veřejnost (pro lidi před odjezdem na dovolenou, období vánočních svátků, opuštění vozidla na veřejných parkovištích...)

Oblast 5 – Prevence kybernetické kriminality a reakce na nové hrozby

Opatření 5. 1. – Zvyšování povědomí veřejnosti o nových hrozbách a rizicích v kyberprostoru

Opatření 5. 2. – Podpora přednáškové činnosti (školy, senioři, veřejnost)

Opatření 5. 3. – Zvyšování vzdělanosti aktérů prevence kriminality v oblasti kybernetické kriminality a nových hrozeb

Oblast 6 – Práce s cizinci v oblasti bezpečnosti a prevence a rizikového chování

Opatření 6. 1. – Aktivity specialistů v terénu s rizikovou mládeží zacílené na prevenci kriminality

9.1 Aktéři, kteří budou spolupracovat na realizaci akčního plánu

Asociace Bezpečná škola z. s. – spolupracuje s ministerstvem vnitra a její činnost spočívá v řešení bezpečnosti ve školských zařízeních. Poskytuje odbornou pomoc či audit v rámci celé České republiky. (Asociace bezpečná škola, © 2017-2024)

Bezpečnost silničního provozu (dále jen „BESIP“) – je hlavním koordinačním subjektem bezpečnosti silničního provozu, pořádající v rámci vzdělávání akce, besedy a semináře pro veřejnost a řidiče a programy pro děti a mládež. (BESIP, © 2024)

Diakonie Českobratrské církve evangelické – poskytuje sociální služby ve školách a střediscích, pomoc klientům v nepříznivých podmínkách a humanitární pomoc v Česku i v zahraničí. (Diakonie ČCE, © 2024)

Internetem bezpečně – prostřednictvím vzdělávacích aktivit zvyšuje povědomí uživatelů o rizicích v internetovém prostředí, na webových stránkách informuje o nových hrozbách v on-line prostředí. (Internetem bezpečně, © 2018)

Kontaktní centrum Agarta – služby centra jsou poskytovány uživatelům drog ve věku nad 15 let. Cílem je snížit zdravotní a sociální rizika spojená s užíváním drog a motivovat k méně rizikovému chování. (Agarta, 2020)

Nadační fond Nové Česko – nezisková organizace vytvářející interaktivní vzdělávací centra. Rozvíjí vzdělání v oblasti zdravotnictví a sociálních věcí za použití inovativních technologií. (Nadační fond Nové Česko, © 2014)

Orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) – úřad dohlížející na zájmy a práva dětí, dohlíží na problémové rodiny, pomáhá řešit některé rodinné situace. (Šance dětem, © 2011-2024)

Pedagogicko-psychologická poradna – školské poradenské zařízení poskytující odborné psychologické a speciálně pedagogické služby dětem, mládeži, rodičům a učitelům od mateřských až po střední školy. (Šance dětem, © 2011-2024)

Probační mediální služba – usiluje o zprostředkování společensky prospěšného a účinného řešení konfliktů spojených s trestnou činností a zajišťuje důstojný a efektivní výkon alternativní trestů a opatření důrazem na prevenci kriminality, ochranu komunity a zájmy poškozených. Mezi činnosti a cíle služby patří integrace pachatele, participace poškozeného a ochrana společnosti. (Probační a mediální služba, b. r.)

Středisko výchovné péče – cílem je předcházet vzniku a dalšímu rozvoji negativních projevů chování dětí a nerušení jejich zdravého vývoje, odstraňovat nebo zmírňovat příčiny či důsledky již rozvinutých poruch chování a přispívat ke zdravému osobnostnímu rozvoji dětí. (Národní ústav pro vzdělávání, © 2011-2022)

Středisko volného času Domeček (dále jen „SVČ Domeček“) – příspěvková organizace, jež vede děti a mládež k efektivnímu využití volného času, provádí rekreační a vzdělávací výchovu, organizuje příměstské tábory a různé akce a provozuje ve Valašském Meziříčí dětské dopravní hřiště. (SVČ Domeček, © 2023)

9.2 Návrh konkrétních aktivit, které budou realizovány v roce 2025

Následující naplánované aktivity nemusí být realizovány pouze v roce 2025, mohou být plněny i v dalších letech a zároveň některé činnosti periodicky navazují na předchozí roky, kdy aktivity byly realizovány a osvědčily se, tudíž jsou zahrnuty i do následujícího roku. V následujících tabulkách 7–24 jsou prezentovány jednotlivé aktivity navrženého akčního plánu.

Tabulka 7 - Dětská dopravní policie

Aktivita	Dětská dopravní policie
Termín	16. dubna
Celkové náklady	10 000 Kč
Finanční zdroje	Dotační titul Zlínského kraje
Realizátor	BESIP, Policie ČR, Městská policie
Návaznost na oblasti a opatření	2. 1.
Popis aktivity	Žáci 2. stupně vybraných základních škol se spolu s městskou policií a policií ČR vydají na kontrolu vozidel. Děti budou rozděleny do skupinek na stanoviště a za pomoci policistů budou odhalovat přestupky. Žáci se tím seznámí blíže s prací policistů. Na závěr akce budou dětem věnovány drobné odměny

Tabulka 8 - Kurz sebeobrany

Aktivita	Kurz sebeobrany
Termín	Celoročně dle kapacity přihlášek a kurzů
Celkové náklady	15 000 Kč
Finanční zdroje	Město Valašské Meziříčí, Ministerstvo vnitra ČR (Program prevence kriminality na místní úrovni na rok 2025)
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí
Návaznost na oblasti a opatření	3. 4.; 1. 2.
Popis aktivity	Pod vedením strážníků městské policie budou realizovány kurzy sebeobrany určeny pro různé cílové skupiny (školy a školská zařízení, ženy a dívky, pracovníky v sociálních a zdravotnických službách). Z dotačních prostředků budou hrazeny ochranné pepřové spreje pro absolventy kurzů

Tabulka 9 - forenzní značení

Aktivita	Forenzní značení městského mobiliáře, jízdních kol a kompenzačních pomůcek
Termín	Dle individuálního objednání
Celkové náklady	30 000 Kč
Finanční zdroje	Město Valašské Meziříčí, možno čerpat i z dotace Ministerstva vnitra ČR (Program prevence kriminality na místní úrovni na rok 2025)
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí
Návaznost na oblasti a opatření	4. 1.
Popis aktivity	Od roku 2016 je pravidelně uskutečňováno forenzní značení jízdních kol, koloběžek, invalidních vozíků a dalších. Občané města si mohou termín značení objednat. Nově bude program rozšířen o forenzní značení městského mobiliáře

Tabulka 10 - Den s městskou policií

Aktivita	Den s městskou policií
Termín	Červen 2025
Celkové náklady	0 Kč
Finanční zdroje	-
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí
Návaznost na oblasti a opatření	1. 2.; 3. 3.
Popis aktivity	V zámeckém parku Kinských bude v odpoledních hodinách pro širokou veřejnost (primárně pro děti a mládež) ve spolupráci se složkami IZS. Organizátorem akce bude městská policie. Celodenní program bude doplněn o ukázkou techniky a služební výstroje jednotlivých složek. Děti se budou moci zúčastnit soutěží o drobné upomínkové předměty

Tabulka 11 - Vzdělávání odborníků

Aktivita	Vzdělávání odborníků v oblasti prevence kriminality
Termín	Průběžně
Celkové náklady	74 000 Kč
Finanční zdroje	Město Valašské Meziříčí, Ministerstvo vnitra ČR (Program prevence kriminality na místní úrovni na rok 2025)
Realizátor	Městská policie, další NNO
Návaznost na oblasti a opatření	1. 3.; 5. 3.;
Popis aktivity	Uskuteční se tři vzdělávací dny pro regionální aktéry prevence kriminality (převážně pracovníci veřejného sektoru a NNO). Ti v rámci projektu dostanou vytištěné brožury pro veřejnost, které budou moci využívat a distribuovat při styku s ohroženou skupinou osob

Tabulka 12 - Do školy bezpečně

Aktivita	Do školy bezpečně
Termín	Podzim 2025
Celkové náklady	5 000 Kč
Finanční zdroje	Dotační tituly – Zlínský kraj
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí, BESIP
Návaznost na oblasti a opatření	2. 1.
Popis aktivity	Ve spolupráci s učiteli a strážníky si děti vyzkouší a projdou bezpečnou cestu do školy. Současně budou dětem na základních školách budou v rámci krátkých přednášek o bezpečnosti věnovány reflexní pásky, přívěsky s odrazkou a píšťalky s logem městské policie Valašské Meziříčí

Tabulka 13 - Právo pro každý den

Aktivita	Probační program Právo pro každý den
Termín	Podzim 2025
Celkové náklady	25 000 Kč
Finanční zdroje	Město Valašské Meziříčí
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí, Probační a mediační služba a další externí subjekt
Návaznost na oblasti a opatření	2. 4.
Popis aktivity	Zajištění realizace resocializačních programů pro nezletilé, mladistvé a dospělé pachatele trestných činů, kteří budou do programu zařazeni prostřednictvím Probační a mediační služby a pracovníky OSPOD. Zajištěno externím subjektem (akreditovaný resocializační kurz) ve spolupráci s okolními městy

Tabulka 14 - Revolution train

Aktivita	Revolution train
Termín	Podzim 2025
Celkové náklady	138 000 Kč
Finanční zdroje	Město Valašské Meziříčí
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí, Nadační fond Nové Česko
Návaznost na oblasti a opatření	1. 2.
Popis aktivity	Speciálně upravený proti drogový vlak prostřednictvím interaktivních technologií poskytne návštěvníkům reálný náhled na hrozbu závislosti na drogách. Vstup do vlaku je zdarma. Dopolední hodiny budou vyhrazeny pro školy, odpoledne pak bude prostor pro veřejnost

Tabulka 15 - Soutěž městských základních škol

Aktivita	Paragraf 11/55 – soutěž městských základních škol
Termín	2025
Celkové náklady	30 000 Kč
Finanční zdroje	Město Valašské Meziříčí
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí, Základní školy
Návaznost na oblasti a opatření	4. 2.
Popis aktivity	Cílem projektu je realizace městského kola soutěže Paragraf 11/55 (vědomostní soutěž z oblasti občanské nauky, legislativy a práva), jejímž hlavním cílem je posílit právní vědomí dětí a mládeže, přiblížit jim právo jako důležitý a často neuvědomovaný prvek našeho života. Vítězné družstvo reprezentující svou školu získá dárkové poukazy k nákupu vzdělávacích pomůcek

Tabulka 16 - Přednášky pro rodiče

Aktivita	Osvětové a preventivní přednášky pro rodiče dětí
Termín	Podzim 2025
Celkové náklady	10 000 Kč
Finanční zdroje	Město Valašské Meziříčí
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí, Pedagogicko-psychologická poradna, kontaktní centrum Agarta
Návaznost na oblasti a opatření	1. 2.
Popis aktivity	Ve spolupráci se školními metodiky prevence a dalšími odborníky je záměrem zvýšit informovanost rodičů dětí o aktuálních rizicích a hrozbách, prostřednictvím realizace osvětových přednášek. Součástí aktivit bude i distribuce osvětových materiálů. Cílem je brzké předcházení vzniku sociálně-patologických jevů v rodinném prostředí

Tabulka 17 - Služba SOS senior

Aktivita	Služba Save our souls senior
Termín	2025
Celkové náklady	300 000 Kč
Finanční zdroje	Město Valašské Meziříčí
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí
Návaznost na oblasti a opatření	1. 2.
Popis aktivity	Městská policie Valašské Meziříčí je realizátorem projektu SOS senior (služby tísňového přivolání pomoci). Realizace projektu v roce 2025 předpokládá obměnu stávajících seniorských mobilních telefonů opatřených tlačítkem SOS za SOS náramek. Ten umožní další funkce a poskytované služby (přesná lokace, asistent operátora atd.)

Tabulka 18 - Projekt Bezpečná škola

Aktivita	Projekt Bezpečná škola – zvýšení bezpečnosti ve školách a školských zařízeních prostřednictvím realizace bezpečnostních auditů a nácviků evakuace
Termín	Podzim 2025
Celkové náklady	250 000 Kč
Finanční zdroje	Ministerstvo Vnitřní záležitostí ČR (Dotační titul pro zvýšení ochrany tzv. měkkých cílů)
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí, externí subjekt – například Asociace Bezpečná škola, složky IZS
Návaznost na oblasti a opatření	2. 8.
Popis aktivity	Externí subjekt provede penetrační testy a tzv. bezpečnostní audity všech škol a školských zařízení, jejichž zřizovatelem je Město Valašské Meziříčí. Na základě vyhodnocení bezpečnostní situace budou vybrány školy, které se zúčastní praktického nácviku evakuace (ve spolupráci se složkami IZS)

Tabulka 19 - Rozšíření MKDS

Aktivita	Rozšíření a využití funkcionalit městského kamerového dohlížecího systému
Termín	2025
Celkové náklady	250 000 Kč
Finanční zdroje	Město Valašské Meziříčí
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí
Návaznost na oblasti a opatření	4. 2.
Popis aktivity	Během roku 2025 bude rozšířen městský kamerový dohlížecí systém ve městě o další dva kamerové body v rizikových lokalitách města

Tabulka 20 - Cyber show

Aktivita	Cyber Show
Termín	8. listopadu
Celkové náklady	50 000 Kč
Finanční zdroje	Město Valašské Meziříčí, Ministerstvo vnitra ČR (Program prevence kriminality na místní úrovni na rok 2025)
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí, Internetem bezpečně – you connected, z.s.
Návaznost na oblasti a opatření	5. 1.
Popis aktivity	<p>Show se uskuteční v prostorech kina ve Valašském Meziříčí. Budou ji realizovat dva odborníci v oblasti kybernetické bezpečnosti, ti v reálném čase předvedou jednoduchost kybernetických útoků na zařízení, která běžný uživatel každodenně užívá. Účastníkům předvedou atraktivní show, která se vyhne nudnému sdělení faktů. Obsahem show bude např. krádež identity při špatně zvoleném hesle, ovládnutí počítače po spuštění souboru z přílohy v podvrženém mailu a proč antivir nemusí vždy stačit, ovládnutí počítače, který má špatně záplatovaný prohlížeč, prolomení špatně nastavené domácí WiFi apod. Pro zvýšení návštěvnosti budou z návštěvníků vylosováni 3 výherci, kterým budou poskytnuty hodnotné dárky související s tematikou</p>

Tabulka 21 - Konference z oblasti kyberbezpečnosti

Aktivita	Konference z oblasti kyberbezpečnosti
Termín	Říjen 2025
Celkové náklady	63 000 Kč
Finanční zdroje	Město Valašské Meziříčí, Ministerstvo vnitra ČR (Program prevence kriminality na místní úrovni na rok 2025)
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí (realizováno prostřednictvím DPP s jednotlivými lektory)
Návaznost na oblasti a opatření	1. 3.; 2. 2.; 5. 3.
Popis aktivity	Město Valašské Meziříčí uspořádá jednodenní odbornou konferenci z oblasti prevence kybernetické kriminality a bezpečného chování v on-line prostoru. Předpokládá se zapojení výzkumných pracovníků z katedry psychologie FF UP Olomouc, E-Bezpečí, Centrum prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty UP Olomouc a osloven bude také Odbor analytiky a kriminality Krajského ředitelství policie Zlínského kraje

Tabulka 22 - Dopravní výchova

Aktivita	Dopravní výchova pro děti na dopravním hřišti
Termín	2. června
Celkové náklady	20 000 Kč
Finanční zdroje	Komise BESIP, Dotační tituly Zlínského kraje
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí, komise BESIP, SVČ Domeček
Návaznost na oblasti a opatření	2. 7.
Popis aktivity	Rozšíření dopravní výchovy (praktický nácvik, nad rámec povinných školních osnov) pro děti z 1. stupně základních škol, kdy si budou moci na dopravním hřišti vypůjčit koloběžku, trojkolku, kolo nebo šlapací káru a vyzkoušet si naživo různé „dopravní a bezpečnostní“ situace za účasti strážníků městské policie. Součástí bude i praktický nácvik zdravotní péče (např. základy první pomoci). Na závěr budou děti odměněny drobnými dárky (reflexní prvky a omalovánky s dopravní tematikou)

Tabulka 23 - Asistenti prevence kriminality

Aktivita	Asistenti prevence kriminality
Termín	2025
Celkové náklady	1 300 000 Kč
Finanční zdroje	Město Valašské Meziříčí, Evropský sociální fond (Operační program zaměstnanost +
Realizátor	Městská policie Valašské Meziříčí
Návaznost na oblasti a opatření	3. 1.
Popis aktivity	Projekt je zaměřen na podporu a zaměstnanost čtyř pracovníků asistentů prevence kriminality, na zvýšení jejich kompetencí a podpory na pracovním trhu. Realizace projektu povede ke zvýšení bezpečnosti a veřejného pořádku, přispěje ke zvyšování pocitu bezpečí občanů na území města, v rizikových lokalitách, předchází vzniku sociálního napětí a eliminaci rizikových jevů. Projekt je součástí komplexu opatření, která jsou sepsána v Plánu sociálního začleňování města Valašské Meziříčí 2022-2027 a je ověřeným nástrojem úspěšně fungujícím ve městě již řadu let

Tabulka 24 - Příměstský tábor

Aktivita	Příměstský tábor pro znevýhodněné děti a adaptační pobyt pro děti z Ukrajiny
Termín	Červenec 2025
Celkové náklady	45 000 Kč
Finanční zdroje	Město Valašské Meziříčí, Ministerstvo vnitra ČR (Program prevence kriminality na místní úrovni na rok 2025 ke zvládnutí dopadů uprchlické vlny souvisejících s invazí Ruské federace na Ukrajinu a Program prevence kriminality na místní úrovni 2025)
Realizátor	SVC Domeček, Středisko výchovné péče VM a spolupracující subjekt Městská policie Valašské Meziříčí
Návaznost na oblasti a opatření	2. 3.
Popis aktivity	Budou zrealizovány dva cykly příměstského tábora pro děti z rizikových či jinak ohrožených (znevýhodněných) rodin. Depistáž se uskuteční ve spolupráci s pracovníky OSPOD, předpokládaný věk dětí je 6-15 let. Dále bude zrealizován příměstský adaptační tábor pro děti s původem z Ukrajiny

Jednotlivé aktivity byly konzultovány s manažerkou prevence kriminality ve Valašském Meziříčí Mgr. Monikou Zajícovou. Navržené činnosti pomohou zvýšit informovanost obyvatel, sníží možná rizika i kriminalitu ve městě a pozitivně ovlivní budoucí dění ve městě.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá problematikou prevence kriminality ve Valašském Meziříčí. Na základě teoretických východisek a statistických informací uvedených v práci je vytvořena SWOT analýza. Výsledkem této metody je ofenzivní strategie, využívající silné stránky a příležitosti města v oblasti prevence kriminality. Výsledek SWOT analýzy ukázal, že je prostor pro využití dalších praktik k dalšímu zlepšení. Za tímto účelem je zpracován Akční plán městské policie Valašské Meziříčí na rok 2025. Tento plán představuje činnosti vedoucí ke snížení kriminality, a tedy i její prevenci, a zároveň zvyšuje úroveň informovanosti obyvatel města. Přidanou hodnotou je zvláštní zaměření na děti a mládež, kterým je v navrženém akčním plánu věnováno více pozornosti.

Městská policie je jedním z hlavních garantů bezpečnosti města a do její kompetence spadá i prevence kriminality ve Valašském Meziříčí. Z tohoto důvodu u městské policie působí asistenti prevence kriminality v čele s manažerem prevence kriminality. Tito zaměstnanci znají současný stav ve městě a mají vědomosti a schopnosti nutné k efektivnímu působení v dané oblasti.

Přestože městská policie, potažmo manažer prevence kriminality, zpracovává řadu strategií, koncepcí, plánů a dalších klíčových dokumentů nejen v oblasti bezpečnosti, akční plán zatím nebyl vytvořen.

Hlavní přínos práce tedy spočívá ve vytvoření akčního plánu městské policie Valašské Meziříčí na rok 2025. Vzhledem k jeho prvnímu vytvoření lze konstatovat že je na daném území jedinečný a pro svůj obsah také potřebný.

O uplatnitelnosti poznatků práce a jejích přínosech pro městskou policii Valašské Meziříčí svědčí také fakt, že manažerka prevence kriminality Mgr. Monika Zajícová sdělila, že budou využity při práci asistentů prevence kriminality a poslouží také k samotné prevenci v celém obvodu obce s rozšířenou působností, potažmo dalším blízkém okolí, spadajícím pod meziříčskou městskou policii.

Cílem práce je zmapovat bezpečnostní situaci ve Valašském Meziříčí, prostřednictvím SWOT analýzy vymezit silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby, vypočítat strategii a z výsledků této metody navrhnout akční plán, který efektivně přispěje ke zvládnutí prevence kriminality.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BALETKA, Tomáš. Vznik a vývoj městské policie – Z historie městské policie ve Valašském Meziříčí. Online. Valašské Meziříčí. Dostupné z: <https://www.valasskemezirici.cz/vznik-a-vyvoj-mestske-policie-z-historie-mestske-policie-ve-valasskem-mezirici/ds-2459>. [cit. 2024-04-17].

CAMFRLA, Jan, 2016. *Výroční zpráva o činnosti Městské policie Valašské Meziříčí za rok 2015*.

CAMFRLA, Jan, 2017. *Výroční zpráva o činnosti Městské policie Valašské Meziříčí za rok 2016*.

CAMFRLA, Jan, 2018. *Výroční zpráva o činnosti Městské policie Valašské Meziříčí za rok 2017*.

CAMFRLA, Jan, 2019. *Výroční zpráva o činnosti Městské policie Valašské Meziříčí za rok 2018*.

CAMFRLA, Jan, 2020. *Výroční zpráva o činnosti Městské policie Valašské Meziříčí za rok 2019*.

CAMFRLA, Jan, 2021. *Výroční zpráva o činnosti Městské policie Valašské Meziříčí za rok 2020*.

CAMFRLA, Jan, 2022. *Výroční zpráva o činnosti Městské policie Valašské Meziříčí za rok 2021*.

CAMFRLA, Jan, 2023. *Výroční zpráva o činnosti Městské policie Valašské Meziříčí za rok 2022*.

CAMFRLA, Jan, 2024. *Výroční zpráva o činnosti Městské policie Valašské Meziříčí za rok 2023*.

ČESKO, 1993. Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992, Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů* 28. 12. 1993, roč. 1993, částka 1.

ČESKO, 2000a. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000, Zákon o obcích, In: *Sbírka zákonů* 15. 5. 2000, roč. 2000, částka 38.

ČESKO, 2000b. Zákon č. 239/2000 Sb. ze dne 28. června 2000, Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, In: *Sbírka zákonů* 9. 8. 2000, roč. 2000, částka 73.

ČESKO, 2000c. Zákon č. 240/2000 Sb. ze dne 28. června 2000, Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů, In: *Sbírka zákonů* 9. 8. 2000, roč. 2000, částka 73.

ČESKO, 2003. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů, In: *Sbírka zákonů* 31. 7. 2003, roč. 2003, částka 79.

ČESKO, 2008. Zákon č. 273/2008 Sb. ze dne 17. července 2008, Zákon o Policii České republiky, In: *Sbírka zákonů* 11. 8. 2008, roč. 2008, částka 91.

ČESKO, 2009. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009, Zákon trestní zákoník, In: *Sbírka zákonů* 9. 2. 2009, roč. 2009, částka 11.

ČESKO, 2011. Zákon č. 418/2011 Sb. ze dne 27. října 2011, Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, In: *Sbírka zákonů* 22. 12. 2011, roč. 2011, částka 146.

ČESKO, 2013. Zákon č. 45/2013 Sb. ze dne 30. ledna 2013, Zákon o obětech trestných činů, In: *Sbírka zákonů* 30. 1. 2013, roč. 2013, částka 20.

ČESKO, 2016. Zákon č. 250/2016 Sb. ze dne 12. července 2016, Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů* 3. 8. 2016, roč. 2016, částka 98.

ČESKO. Zákon České národní rady č. 553/1991 Sb. ze dne 6. prosince 1991, Zákon České národní rady o obecní policii, In: *Sbírka zákonů* 30. 12. 1991, roč. 1991, částka 104.

DIANIŠKA, Gustáv; STRÉMY, Tomáš a VRÁBLOVÁ, Miroslava, 2016. *Kriminológia*. 3. aktualizované a doplnené vydanie. Slovenské učebnice. Plzeň: Vydavateľství a nakladateľství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-620-0. [cit. 2024-04-17].

FREIOVÁ, Eliška, 2018. *Sociologická encyklopedie*. Online. Encyklopedie.soc.cas.cz. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Patologie_soc%C3%A1ln%C3%AD. [cit. 2024-04-17].

HADDOW, George D.; BULLOCK, Jane A. a COPPOLA, Damon P., 2020. *Introduction to emergency management*. 7. Oxford: Butterworth-Heinemann. ISBN 978-0-12-817139-4. [cit. 2024-04-17].

Historie. Online. Valašské Meziříčí. Dostupné z <https://www.valasskemezirici.cz/historie/ds-1004>. [cit. 2024-04-17].

HOLUBOVÁ, Tereza. Memento historia. 2023. Online. Dostupné z: <https://www.memento-historia.cz/clanek/350/otec-moderni-kriminalistiky-stravil-roky-na-galejich-kvuli-divce>. [cit. 2024-04-17].

JEDLIČKA, Miloslav. *Louis Alphonse Bertillon*. Online. Kriminalistika.eu. Dostupné z: <https://kriminalistika.eu/muzeumzla/bertilon/bertilon.html>. [cit. 2024-04-17].

JELÍNEK, Jiří, 2021. *Kriminologie*. Teoretik. Praha: Leges. ISBN 978-80-7502-499-2. [cit. 2024-04-17].

Kontaktní centrum Agarta ve Valašském Meziříčí, 2020. Online. Agarta. Dostupné z: <https://www.agarta.cz/kontaktne-centrum-agarta/>. [cit. 2024-04-17].

Místní části. Online. Valašské Meziříčí. Dostupné z: <https://www.valasskemezirici.cz/o-meste/ds-1002/integrované-casti/ds-1018/archiv=0&p1=41593>. [cit. 2024-04-17].

O BESIP, c2024. Online. BESIP. Dostupné z: <https://besip.cz/Pro-odborniky/O-Besip/BESIP-o-nas>. [cit. 2024-04-17].

O městě. Online. Valašské Meziříčí. 2024. Dostupné z: <https://www.valasskemezirici.cz/o-meste/ds-1002/archiv=0&p1=41619>. [cit. 2024-04-17].

O nás, c2014. Online. Nadační fond Nové Česko. Dostupné z: <https://www.novecesko.cz/onas.php>. [cit. 2024-04-17].

O nás, c2023. Online. SVČ Domeček. Dostupné z: <https://domecekvalmez.cz/o-nas/>. [cit. 2024-04-17].

O nás, c2024. Online. Diakonie Českobratrské církve evangelické. Dostupné z: <https://www.diakonie.cz/o-nas>. [cit. 2024-04-17].

O nás. Online. Probační a mediační služba. Dostupné z: <https://www.pmscr.cz/o-nas/>. [cit. 2024-04-17].

O projektu, c2018. Online. Internetem bezpečně. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/o-projektu/>. [cit. 2024-04-17].

Obec, vojenský újezd, c2021-2022. Online. ČÚZK. Dostupné z: <https://vdp.cuzk.cz/vdp/ruian/obce?page&sort&ohradaId&kodVc&kodOk&kodOp=2046&kodPu&nazevOb&statusKod&search=>. [cit. 2024-04-17].

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí, 2011. Online. Šance dětem. 2024. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/slovník/ospod-organ-socialne-pravni-ochrany-deti>. [cit. 2024-04-17].

Pedagogicko-psychologická poradna, c2011-2024. Online. Šance dětem. 2024. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/slovník/pedagogicko-psychologicka-poradna-ppp>. [cit. 2024-04-17].

PORADA, Viktor; KONRÁD, Zdeněk; SUCHÁNEK, Jaroslav a STRAUS, Jiří, 2021. *Kriminalistika: teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. 2. rozšířené vydání. Teoretik. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-869-3. [cit. 2024-04-17].

Prevence kriminality, c2024a. Online. Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>. [cit. 2024-04-17].

Prevence kriminality, c2024b. Online. Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>. [cit. 2024-04-17].

Prevence kriminality, c2024c. Online. Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>. [cit. 2024-04-17].

Prevence kriminality, c2024d. Online. Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx>. [cit. 2024-04-17].

Prevence se musí vyplatit, c2024. Online. Prevence kriminality. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>. [cit. 2024-04-17].

Republikový výbor pro prevenci kriminality, c2024e. Online. Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/rvppk-republikovy-vybor-pro-prevenci-kriminality.aspx>. [cit. 2024-04-17].

ŘEHOŘ, Jiří, 2007. *Základy kriminologie*. Online, Doplnkové texty. České Budějovice: Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích. Dostupné z: <https://www.zsf.jcu.cz/images/ZSF/fakulta/ustavy/urt/pro-studenty/ochrana-obyvatelestva/zaklady-kriminologie.pdf>. [cit. 2024-04-17].

Střediska výchovné péče, c2011-2022. Online. Národní ústav pro vzdělávání. Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/t/pedagogicko-psychologicke-poradenstvi/strediska-vychovne-pece.html>. [cit. 2024-04-17].

SWOT analýza, c2011-2016. Online. Management mania. 2020. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/swot-analyza>. [cit. 2024-04-17].

Poslání Asociace bezpečná škola, c2017-2024. Online. Asociace bezpečná škola. Dostupné z: <https://www.asociacebezpecnaskola.cz/poslani-asociace/>. [cit. 2024-04-17].

VICHLENDÁ, Milan a KRČEK, Ivan, 2011. *Kriminologie*. Online, Studijní opora.

Karviná: Střední odborná školy ochrany osob a majetku. Dostupné z: <https://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>. [cit. 2024-04-17].

ZAJÍCOVÁ, Monika, 2023a. *Strategie prevence kriminality města Valašské Meziříčí na léta 2024–2028*. Valašské Meziříčí. [cit. 2024-04-17].

ZAJÍCOVÁ, Monika, 2023b. *Bezpečnostní analýza za rok 2023*. [cit. 2024-04-17].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČCE	Českobratrská církev evangelická
IZS	Integrovaný záchranný systém
MKDS	Městský kamerový dohlížecí systém
MP	Městská policie
MV	Ministerstvo vnitra
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
NNO	Nestátní nezisková organizace
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
SVČ	Středisko volného času

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Organizační struktura městské policie Valašské Meziříčí (Zajícová, 2023a)..	40
Obrázek 2 - Městský kamerový dohlížecí systém (Zajícová 2023a).....	44
Obrázek 3 - Radarové měřiče rychlosti (Zajícová, 2023a).....	45
Obrázek 4 - Rizikové lokality (upraveno z: Mapy.cz).....	49

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Přestupky zjištěné městskou policií za rok 2023 (Camfrola, 2024).....	42
Tabulka 2 - SWOT analýza	52
Tabulka 3 - SWOT analýza – Silné stránky	53
Tabulka 4 - SWOT analýza – Slabé stránky.....	53
Tabulka 5 - SWOT analýza – Příležitosti	54
Tabulka 6 - SWOT analýza – Hrozby	54
Tabulka 7 - Dětská dopravní policie.....	59
Tabulka 8 - Kurz sebeobrany.....	60
Tabulka 9 - forenzní značení	60
Tabulka 10 - Den s městskou policií	61
Tabulka 11 - Vzdělávání odborníků	61
Tabulka 12 - Do školy bezpečně.....	62
Tabulka 13 - Právo pro každý den	62
Tabulka 14 - Revolution train.....	63
Tabulka 15 - Soutěž městských základních škol	63
Tabulka 16 - Přednášky pro rodiče	64
Tabulka 17 - Služba SOS senior	64
Tabulka 18 - Projekt Bezpečná škola	65
Tabulka 19 - Rozšíření MKDS	65
Tabulka 20 - Cyber show	66
Tabulka 21 - Konference z oblasti kyberbezpečnosti	67
Tabulka 22 - Dopravní výchova	68
Tabulka 23 - Asistenti prevence kriminality.....	69
Tabulka 24 - Příměstský tábor	70

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Rozpočet městské policie (Zajícová, 2023a)	41
Graf 2 - Řešené přestupky (Zajícová, 2023a)	42
Graf 3 - Přestupky mimo překročení rychlosti (vlastní dle Camfla, 2016-2024).....	43
Graf 4 - Přestupky zjištěné městským kamerovým dohlížecím systémem (Zajícová, 2023a)	44
Graf 5 - Trestná činnost (Zajícová, 2023b).....	47
Graf 6 - Majetková a násilná kriminalita ve vybraných letech (vlastní dle: Mapa kriminality, b. r.).....	50
Graf 7 - Výsledný graf SWOT analýzy	55

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Historie světové a československé kriminality

PŘÍLOHA P I: HISTORIE SVĚTOVÉ A ČESKOSLOVENSKÉ KRIMINALITY

Historie světové kriminalistiky

První organizaci k bádání v kriminalistice založil na začátku 19. století Francouz Eugen Francois Vidocq. Dostala název Brigade de Sûreté. Vidocq používal velice pokrokové metody. Později se organizace přejmenovala na Sûreté Nationale a pro francouzskou moderní policii se stala základem. Pod vedením Vidocqa byly zavedeny postupy prozkoumávání místa činu, pracovalo se s balistikou a spolu s portréty začala vznikat i kartotéka kriminálních. (Holubová, 2023 a Porada et al., 2021)

Další osobností, která se zapsala do historie kriminalistiky, je francouzský policejní úředník Louis Alphonse Bertillon se svou antropometrií neboli měřením jednotlivých částí lidského těla. Vypracoval a zdokonalil tuto první identifikační metodu na světě a v roce 1879 ji představil veřejnosti. Antropometrii později doplnil podrobným popisem obličeje zločince. Identifikační systém zdokonalil příkládáním fotografií zločinců, pořizovaných jednotným postupem. Fotografovalo se z jedné vzdálenosti za stejných světelných podmínek a obličej ze dvou stran na speciálně zkonstruované židli. (Jedlička a Porada et al., 2021)

Na rozvoji daktyloskopie se v druhé polovině 19. století svými výzkumy podílelo hned několik osobností, mezi které patří Angličan William James Herschel, Skot Henry Faulds a Angličan Francis Galton. Herschel se pokusil zavést daktyloskopii do praxe, avšak setkal se s neúspěchem, nedosáhl širokého uplatnění. Faulds své objevování otisků prstů zaměřil zpočátku na opice, později také na různé národnosti. Galton na oba muže navázal a stanovil tři fyziologické zákony k odůvodnění identifikační hodnoty daktyloskopie, z nichž se vychází dodnes. Jedná se o relativní neodstranitelnost, relativní neměnnost a relativní individuálnost papilárních linií. Galtonův klasifikační systém dokončil Edward Richard Henry, pozdější londýnský policejní prezident. (Porada et al., 2021)

Historie československé kriminalistiky

Jak již bylo zmíněno, českoslovenští kriminalisté získávali poznatky ze zahraničí a kriminalistika se na českém území rozvíjela zejména v oblasti kriminalistické techniky identifikace osob a věcí. (Porada et al., 2021)

Do české historie kriminalistiky se v 19. století díky klasifikaci papilárních linií na posledních člancích prstů zapsal Jan Evangelista Purkyně. První díla o kriminalistické identifikaci začala vycházet ve dvacátých letech 20. století. Jelikož se žádná instituce podrobněji nezaobírala otázkami kriminologie a kriminalistiky, založilo v roce 1924

ministerstvo spravedlnosti v Praze Kriminální muzeum a Kriminální archiv, z nichž o dva roky později vznikl Kriminologický ústav včleněn na Právnickou fakultu Univerzity Karlovy. Následující léta bylo vydáno hned několik knih souvisejících s kriminologií a kriminalitou. (Porada et al., 2021)

Během německé okupace od 15. března 1939 byly bezpečnostní sbory řízeny německými úředníky a působily zde české i německé bezpečnostní sbory. V době okupace bylo vydáno pouze jedno dílo, které položilo základy pro mechanoskopii. Po konci druhé světové války byly vydávány další odborné knihy, vznikl Sbor národní bezpečnosti a na Karlově Univerzitě se postupně začala vyučovat kriminalistika. (Porada et al., 2021)

V roce 1973 byla hlavní úloha rozvoje kriminalistiky převedena na Vysokou školu Sboru národní bezpečnosti. Ta fungovala do roku 1990 a o dva roky později vznikla Policejní akademie ČR v Praze, která dodnes rozvíjí kriminalistickou vědu, stejně jako Kriminologický ústav Policie ČR, Právnické fakulty, Ústav kriminalistiky a forezních disciplín Vysoké školy finanční a správní, Katedra trestního práva, kriminalistiky a forezních disciplín VŠKV a další. (Porada et al., 2021)